

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Tereza Seidlová

Rozhlasová tvorba Václava Cibuly

Bakalářská práce

Praha 2010

Autor práce: **Tereza Seidlová**

Vedoucí práce: **PhDr. Josef Maršík, CSc.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: 2010

Hodnocení:

Bibliografický záznam

SEIDLOVÁ, Tereza. *Rozhlasová tvorba Václava Cibuly*. Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky, 2010. 86 s. Vedoucí diplomové práce PhDr. Josef Maršík, CSc.

Anotace

Bakalářská práce „Rozhlasová tvorba Václava Cibuly“ pojednává o životě a díle spisovatele, překladatele a autora rozhlasových pořadů a rozhlasových i televizních her Václava Cibuly. Zvláště se pak zaměřuje na jeho rozhlasové aktivity v letech 1964 – 2009, které zahrnují zejména publicistickou tvorbu a badatelskou činnost v rozhlasovém archivu.

Práce navíc akcentuje i dobový kontext a sumarizuje vývojové etapy Československého, potažmo Českého rozhlasu od 50.let do současnosti a s nimi i poměry a programové změny v redakcích, s nimiž Cibula spolupracoval (konkrétně jde o program /Československo II, tzv. okruh pro náročného posluchače a literární redakci).

Práci doplňují i přílohy, které nabízejí fotografie Václava Cibuly ze soukromého rodinného archivu, jeho bibliografii, soupis rozhlasových děl evidovaných v Archivu Českého rozhlasu a soukromé rozhovory s osobnostmi Českého rozhlasu, které s Cibulou přišly do pracovního i soukromého kontaktu.

Annotation

This bachelor's thesis "Broadcasting production of Václav Cibula" deals with life and work of art of a writer, translator and author of broadcasting shows and broadcasting and television plays of Václav Cibula. It concentrates especially on his broadcasting activities from the year 1964 until 2009 which primarily involve publicistic production and research proceedings in transcription library.

Moreover, this work accentuates contemporary context and summarises developmental phases of Czechoslovakian, not to say, Czech broadcasting since the 1950s. Also, it

deals with standards and programme changes in editor's offices that Cibula cooperated with (specifically a program "Czechoslovakia II", the so-called loop for demanding listeners and literary editorship.)

The work is complemented by photographs of Václav Cibula from his personal family archive, his bibliography, a list of his broadcasting production registered in the transcription library of "Český rozhlas" and private talks with personalities from "Český rozhlas" that were engaged with Cibula privately or at work.

Klíčová slova

Cibula, Československý rozhlas, Československo II, literární redakce, archiv ČRo

Keywords

Cibula, Czechoslovak Radio, Czechoslovak II, literary editor, Radio Archive

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Vlastní text práce bez anotací a příloh má celkem 75 399 znaků s mezerami, tj. 42 normostran.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 18. května 2010

Tereza Seidlová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Josefu Maršíkovi za inspiraci, odborné konzultace a velkou angažovanost v rámci zprostředkovávání kontaktu s respondenty i s tématem samotným. Dále zejména paní Vlastě Cibulové za ohromnou ochotu a užitečné materiály, které poskytla ze své soukromé sbírky i za řadu nedocenitelných vzpomínek na svého manžela, které mi pomohly nahlédnout do jeho soukromého i pracovního života. V neposlední řadě paní Jaroslavě Novákové za ochotnou spolupráci během bádání v rozhlasovém archivu, Rudolfu Matysovi a Jiřímu Hubičkovi za poskytnutí cenných informací a rozhovorů.

Obsah

Úvod.....	13
1.Život Václava Cibuly.....	14
1.1. Dětství Václava Cibuly.....	14
1.2. Gymnaziální léta Václava Cibuly.....	15
1.3. Vysokoškolská studia Václava Cibuly.....	16
1.4. Václav Cibula v Lidové demokracii.....	17
1.5. Václav Cibula v Československém rozhlasu.....	18
2.Dílo Václava Cibuly.....	20
2.1. Zásadní tematické okruhy Cibulovy tvorby.....	21
2.1.1. Praha.....	21
2.1.2. Tatry.....	21
2.1.3. Pohádky a pověsti.....	21
2.1.4. Karel Čapek.....	22
2.1.5. Románská literatura.....	22
2.2. Rozhlasová tvorba.....	24
3.Dobový kontext.....	24
3.1. Sdělovací prostředky.....	25
3.2. Československý rozhlas.....	27
4.Cibulovo rozhlasové angažmá.....	28
4.1. III. program Československo II – okruh pro náročného posluchače.....	28
4.2. Cibula na III. okruhu Československého rozhlasu.....	30
4.2.1. Publicistické pořady.....	31
4.2.2. Dokumentaristická archivní činnost.....	32
4.2.3. Literární cykly.....	33
4.3. Literární redakce (70. Léta - 1990).....	35
4.4. Literární redakce po roce 1990.....	36
4.5. Václav cibula v literární redakci Československého a Českého rozhlasu.....	36

4.5.1. Fonogramy – dokumenty z rozhlasových archivů	38
4.6. Rozhlasové hry	42
Závěr.....	44
Resumé	46
Použitá literatura a prameny	47
Seznam příloh.....	49
Přílohy.....	50

Úvod

Nebudu předstírat, že jsem k tak lákavému námětu dospěla vlastním úsilím. Téma mé bakalářské práce mi bylo doporučeno konzultantem, PhDr. Josefem Maršíkem, na něhož se po smrti svého manžela PhDr. Václava Cibuly se zájmem o zpracování tématu obrátila paní Vlasta Cibulová. Neváhala jsem ani minutu. Velkou výzvou byl od začátku zejména fakt, že šlo o práci na tématu, které bylo dosud, navzdory jeho šíři, závažnosti i atraktivitě, zpracováno zcela minimálně.

K práci mi byla s velkou laskavostí poskytnuta autorova téměř kompletní pozůstalost (bez rozhlasových pásků, které byly vráceny archivu Českého rozhlasu), osobní i pracovní korespondence, soukromé, rukou psané poznámky k některým dílům i scénáře. Vedle obsáhlých materiálů mi navíc byla nabídnuta pomocná ruka paní Cibulové, která mé práci, coby Cibulův životní partner, poskytla osobní rozměr a vzpomínky na jeho život i tvorbu.

Původním předpokladem a zároveň cílem práce bylo obsáhnout a shrnout veškerou Cibulovu tvorbu z hlediska tematického, po prostudování dostupných publikovaných informací i po prozkoumání pozůstalosti mne ale fragmentárnost dostupných materiálů a nové poznatky donutily k odklonu od původního záměru mé práce. Cibulovou tvorbou se proto zabývám z pohledu historického a zahrnuji i hlubší dobový kontext, který je nutný k pochopení významu jeho tvorby v daném období.

Práce si klade za cíl zmapovat Cibulovo angažmá v Československém, později Českém rozhlasu, nabídnout dobový kontext, reflektující situaci a programovou i personální skladbu redakcí, s nimiž Cibula spolupracoval (Československo II – III. program a literární redakce). Jejím největším přínosem má ale být kvalitativní analýza Cibulovy pozůstalosti se zvláštním zacílením na autorovu specifickou práci s rozhlasovými archiváliemi. Kvantitativní analýze se pro přílišný rozsah pozůstalosti a pro její nekompletnost vyvaruji.

Právě autorova pozůstalost je primárním zdrojem této práce a veškeré informace, analýzy i konkrétní příklady rozhlasových pořadů vycházejí výhradně z ní. V přílohách pak práce nabízí další drahocenný zdroj informací - osobní rozhovory s pracovníky Českého rozhlasu, kteří přišli s Cibulou nejen do pracovního, ale i do osobního kontaktu – Rudolfem Matysem a Jiřím Hubičkou.

1. Život Václava Cibuly

Osobnost i celoživotní pracovní nasazení Václava Cibuly lze vystihnout citátem, který sám ve svých životopisech uvádí jako své celoživotní krédo – *Jsme zde pro ostatní lidi.* (Albert Einstein)

Spisovatel, překladatel, autor řady rozhlasových i televizních her a stovek rozhlasových pořadů po sobě zanechal výraznou novinářskou, literární a rozhlasovou stopu. Paradoxně ovšem jen minimálně vystupoval zpoza svých děl. Kromě pamětníků dnes vzpomene na jeho jméno jen málokdo. Kdyby ale dnes žil, s velkou pravděpodobností by ho to nijak nefrustrovalo ani neznepokojovalo. Svou práci dělal poctivě s ohromnou láskou a zapálením pro věc a s úmyslem dávat posluchačům, čtenářům i divákům opravdové umělecké zážitky.

On nikdy nebyl ve straně, ale myslím si, že kdyby býval byl ve straně, tak mohl dělat velkou kariéru, ale to on nikdy nechtěl. A ani myslím, že po kariéře netoužil. On si dělal svoje a měl to rád, myslím, že s tím byl spokojený. Byl zásadový, kvůli kariéře by to zkrátka nikdy neudělal. Neměl pocity zneuznání, on psal knížky a jako spisovatele ho lidé v té době znali, jemu vycházela jedna knížka za druhou, a co se týká rozhlasu, který miloval, jemu posluchači často psali, to jsou stohy dopisů, co jemu chodily od posluchačů.¹

1.1. Dětství Václava Cibuly

Václav Cibula se narodil 7. listopadu 1925 ve Slaném v rodině, která ho svou tradicí nijak nepředurčovala k novinářské profesi. Otec pracoval jako dílovedoucí v lokomotivce slánské továrny ČKD a matka byla v domácnosti. V rodině měl z pohledu uměleckého zakódované spíše muzikantské řemeslo. O svém dětství hovoří v jednom z vlastních medailonů – *Měl jsem krásné dětství...V jednom lese za Lotouší jsem měl svou pískovcovou skálu s mravkolvy, na ní sedátko, a od jara do zimy jsem tam jezdil na kole a na tom sedátku jsem se učil. Hlavně četl. Měl jsem nesmírně hodnou maminku, spravedlivého otce a báječnou sestru. Už nikdo z nich nežije. V ulici byla správná klukovská parta, chodili jsme na „jemňák“, což bylo velké pískoviště na kraji města, hráli kopanou s týmy ostatních ulic (já chytal) a bojovali se Skaláky – to byla čtvrť za železniční tratí. Jednomu klukovi jsme říkali Pecka: měl něco s páteří a musel nosit kožený korzet s ohromnou výztuží. Kdykoli došlo k bitvě,*

¹ Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

vždycky mi ho půjčoval.²

1.2. Gymnaziální léta Václava Cibuly

Po základní škole nastoupil na slánské reálné gymnázium. Z předmětů ho už od studentských let nejvíce zajímala čeština, zejména literatura, naopak k matematice nikdy příliš neinklinoval. *Byl to klasický šprt.*³ Už v té době rád četl, zejména klasiky české literatury. Výrazně ho poznamenal hlavně Karel Čapek, k němuž v rámci své pozdější novinářské profese často vracel. Z dalších klasiků, ke kterým už v tak nízkém věku inklinoval, vzpomínal rád na Jaroslava Seiferta, Františka Halase, Vladislava Vančuru nebo Václava Černého. Cibulova tvůrčí osobnost se začala prosazovat už v jeho gymnaziálních letech. Vedl si soukromé deníky, do nichž si zaznamenával úryvky a citace z přečtených knih. Ale hlavně sám psal – poezii i krátké eseje. O nesporném talentu a vytříbeném stylistickém nadání, které se u něho projevovaly už od dětství, svědčí záznamy z nalezených deníků, které schovával ve své pracovně a které se objevily po jeho smrti coby součást pozůstalosti. (Viz Přílohy) Mimo literaturu měl velmi pozitivní vztah i k hudbě. Hrál na basu ve slánském symfonickém orchestru, v jazzové kapele a v Trskově dixielandu. Jeho bohatý rozhled ale výrazně formovala i rodina. Ta mu od útlého věku vytvářela pevný kulturní základ, z něhož později často čerpal. Patrné to bylo například v období válečném. *Doma se poslouchaly večer co večer rozhlasové zprávy z Prahy a v pozdější hodině vysílání Volá Londýn, kde mluvili často Edvard Beneš, Jan Masaryk, Voskovec s Werichem. Otec s uchem přilepeným k přijímači, aby to nikdo na chodbě neslyšel. U knoflíku radiopřijímače byla povinně cedulka: Pamatuj, že poslouchání cizího rozhlasu je trestné a trestá se i smrtí.*⁴

Navzdory tomu, že na studentská léta vzpomíná s velkou láskou, nesmíme opominout fakt, že právě válka jeho dětství silně poznamenala. *Ve škole jsme museli začernovat tuší v učebnicích jména nežádoucích osob, věty, řádky i celé odstavce. V Máchově Máji jsou slavné verše začínající slovy: „Vůdce zhynul!“ Na příkaz shora jsme je museli opravit na „Pán náš zhynul!“ Neboť vůdce, vlastně Vůdce – to byl přece sám Adolf Hitler!*⁵ Když Cibula vzpomíná na svá gymnaziální léta, hovoří o pocitech neuvěřitelné iracionality, která se ho zmocňovala s každým nesmyslným nařízením a každým zlým skutkem, který pozoroval u svých přátel nebo profesorů. Nasbírané negativní zkušenosti s režimem a zlem, které režim produkoval, jako by v něm hromadily touhu uniknout do jiného, lepšího světa. A snad právě zde se v něm zrodil tak silný vztah k pohádkám, kterých v rámci

2 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

3 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25. dubna 2010

4 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

5 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

své literární tvorby napsal desítky. Sám v jedné ze vzpomínek uvádí, že pohádky měl z hlediska žánrů nejraději. *V dobách, kdy je hierarchie hodnot zcela převrácená, zůstává v pohádkách ten jedině možný žebříček hodnot. Dobro je tam dobrem, pravda pravdou, bezohledný sobec bezohledným sobcem. A každý pohádkář určitě někde v koutku duše věří, že tohle pohádkové semínko uvízne v dětském čtenáři a jednou, možná, snad, třeba i vyklíčí.*⁶

Právě ve chvíli, kdy Cibula dokončil septimu, zavřeli nacisté v létě 1944 gymnázium a na jeho místě zřídili lazaret pro wehrmacht. Nejstarší studenti, včetně Cibuly, byli nasazeni do nucených prací - Technische Nothilfe⁷. *Žáci vyšších tříd šli do totálního nasazení: tahali jsme mrtvé z trosk rozbombardovaných domů, dřeli v tunelu a vykládali vagony. Na jaře roku 1945 jsme porůznu utíkali domů; dva z mých kamarádů chytili v nákladňáku, který si krátce předtím stopli, a na místě je zastřelili. Chtěl jsem proto odjet domů vlakem a tak jsem čekal za dřevěnou budkou na konci nádraží, až výpravčí zapíská. Zahvízdal a já vyběhl rovnou do náruče dvou německých vojáků, kteří tam hlídkovali. Ptali se mě, kam jedu, řekl jsem, že na dovolenou. Chtěli vidět propustku. Vlak se už rozjížděl, v zoufalství jsem začal hledat po kapsách propustku, kterou jsem neměl. Jeden z vojáků, už starší člověk, pokýval hlavou a řekl: „Vidím, že ji máš, tak si naskoč, ať ti to neujede.“ Kolena se mi roztřásla teprve ve vlaku.*⁸

1.3. Vysokoškolská studia Václava Cibuly

V létě 1945 Cibula úspěšně odmaturoval a nastoupil na Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy, kde u profesora Václava Černého vystudoval srovnávací dějiny literatury, v té době šlo vůbec o jeden z nejprestižnějších oborů, zejména díky osobě profesora Černého. Studovala ho navíc jen hrstka vyvolených. O Cibulových studentských letech píše i jeden z jeho největších životních přátel Rudolf Matys: *A všichni hovořili o jeho pili, šíři vzdělání, svobodomyšlnosti, obětavé a tolerantní kamarádké duši i o jeho smyslu pro laskavý, nezlý humor... Tyhle všechny kvality se mi pak měly dokonale potvrdit v oněch třiatdvaceti dalších letech, v nichž jsem byl tomuto nadobyčej skromnému a vnějškově neokázalému, kultivovanému vzdělanci nablízku, po dlouho dobu i v jedné, literární redakci.*⁹ Cibula studoval konkrétně literaturu španělskou a francouzskou, které předznamenaly jeho celoživotní orientaci a zájmem o dějiny románských zemí. Nejenže má na svém kontě řadu překladů

6 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

7 překl. Technická pomoc. Jinak také TN nebo TeNo

8 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

9 MATYS, Rudolf. Loučení s Václavem Cibulou. *Dokořán* [online]. 10.7.2009, 50, [cit. 2010-05-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecpsivatelu.cz/dokoran-50-loucení-s-vaclavem-cibulou/>>.

ze španělštiny a francouzštiny, ale zároveň se k historii i legendám obou jižanských zemí vracel v nepřeberném množství autorských knih, zejména pro dětského a mladého čtenáře. *Na fakultu jsem chodil Nerudovou ulicí a přes Karlův most. Nerudovka – co dům, to velké lidské příběhy a pověsti, moc mě to zajímalo. Na Karlově mostě jsem měl nejraději a mám stále, samozřejmě všechny sochy, ale nejvíc Braunovo sousoší sv. Luitgardy. Znázorňuje Luitgardin sen – klečí před ukřižovaným Kristem, ten sňal ruku z hřebu a pohladil ji po rameni. To spojení náboženského tématu s gestem tak hluboce lidským – nádhera!* Dalším z okruhů, z nichž Cibula zejména ve své literární činnosti často čerpal, byla právě jeho láska k Praze. V pozdějším období napsal několik průvodců metropolí.

Už koncem 40. let navíc předznamenává budoucí dramatickou činnost a dokazuje svou všestrannost, když začíná psát první hry. (V pozdějších letech pak napsal řadu her nejen pro rozhlas, ale i televizi.) Svou dramatickou prvotinu - o zkušenostech z pracovních táborů -Tunel napsal v roce 1947, tedy v pouhých dvaadvaceti letech, teprve ve druhém ročníku na vysoké škole. Tunel byl zároveň jeho první oficiální autorskou prací.

Univerzitu dokončil v roce 1949, titul PhDr. pak získal v roce 1950 s prací *Zájem o cizí literatury v době českého obrození a jeho vyvrcholení ve Václavu Bolemírovi Nebeském, zakladateli české metody literárně srovnávací* a dlouho nemohl najít místo, protože měl v kádrových posudcích zanesené kontakty s několika režimu „nepohodlnými“ osobnostmi, včetně profesora Černého. Právě s ním si Cibula už na škole velmi rozuměl, ještě dlouhá léta se pak přátelili a stýkali. V jednom z pozdějších rozhovorů uvedl, že pokud by si měl vybrat nežijícího spisovatele, se kterým by si rád popovídal, byl by to vedle Karla Čapka právě profesor Václav Černý. A dodal – *vůbec bych se rád potkal s každým dobrým člověkem. Takové setkání pomůže člověku vždycky zvednout znovu hlavu.*

1.4. Václav Cibula v Lidové demokracii

Právě Černému pak Cibula paradoxně vděčil za své první novinářské angažmá. Po dvou letech marného hledání mu zařídil místo v redakci Lidové demokracie, která byla v té době nejliberálnějším periodikem. Od doby, kdy nastoupil do svého prvního pracovního poměru a naplno se začal věnovat psaní – jak do novin, tak paralelně s tím i činnosti literární, nikdy už z pracovního kolotoče nevypadl. Práce se pro něho stala doslova životní náplní. *Byl celý život zaujatý hlavně prací a to pro něho bylo vůbec nejdůležitější. Jinak byl skromný, nenáročný, bylo mu úplně jedno, co si obleče nebo co*

obědvá, to bylo podružné. Práce pro něho byla koníčkem.¹⁰ Cibula pracoval v kulturní rubrice Lidové demokracie až do roku 1964. Redigoval především kurzívy a fejetony, pro které získával i starší autory, kteří byli v té době buď odsuzováni, nebo měli „politické škráloupy“. Fejetony pro něho psali i autoři, kteří tehdy nesměli publikovat, a tak je tiskl pod cizími jmény. *Měl jsem tam na starosti fejetony; psali mi je A.C. Nor, Otakar Štorch-Marien, Jan Morávek, Zdeněk Bár, Olga Scheinpflugová, Edvard Valenta a přemnozí další. Václav Černý vzpomíná ve svých Pamětech, že mu tehdy vyšlo v LD tolik fejetonů, že by to vydalo na knížku.*¹¹ Na Cibulovy vlastní fejetony zase vzpomíná A.C. Nor jako na texty, které *"byly psány vytríbeným jazykem a znamenitým stylem a patřily k těm nejlepším"*¹². O Cibulově fejetonistickém nadání se ve vzpomínce na Václava Cibulu zmiňuje i Rudolf Matys : *patří k tomu vůbec nejlepšímu, co se v těch jinak úhorných letech v novinách objevilo (a stálo by rozhodně za to, kdyby si těch textů někdo blíže povšimnul!)*¹³.

Vedle práce v novinách překládal Cibula prózy ze španělské a francouzské, především klasické literatury (Mérimee, Cervantes, Blasco Ibañez, Goyrisolo, Clair ad.). První překlad mu vyšel v roce 1951 a do roku 1964 už měl na svém překladatelském kontě hned deset knih. Zároveň začal publikovat i vlastní práce. *Byly to pohádky, povídky a romány pro mládež, převyprávění středověkých legend románské Evropy i knížky reportáží, jimiž se vyznal ze své lásky k horám, hlavně Tatrám, a obdivu k odvaze horolezců.*¹⁴ K tomu přidal ještě další dvě rozhlasové hry. V roce 1960 Svět před námi a v roce 1964 hru s mimořádným mezinárodním ohlasem Obyčejná sobota.

1.5. Václav Cibula v Československém rozhlasu

Dráhu písíciho novináře ukončil na Vánoce roku 1964, kdy odešel do Československého rozhlasu. *Byl typický rozhlasák. Tenkrát stejně šel do Lidové demokracie jen proto, že nemohl najít nic jiného, ale ta práce ho nemohla plně uspokojovat, protože studoval srovnávací literatury a to chtěl taky dělat, to znamená, že do rozhlasu chtěl jít právě proto, aby se mohl věnovat románské literatuře, to ho samozřejmě naplňovalo daleko víc.*¹⁵ V Československém rozhlasu se právě zakládala redakce Třetího programu – takzvaný okruh pro náročného posluchače pod vedením Dagmar Maxové. *S redakcí spolupracovali autoři, před kterými dodnes smekám. V téhle redakci jsem prožil i srpen*

10 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

11 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

12 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové.

13 MATYS, Rudolf. Loučení s Václavem Cibulou. *Dokořán* [online]. 10.7.2009, 50, [cit. 2010-05-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecspisovatele.cz/dokoran-50-loucení-s-vaclavem-cibulou/>>.

14 JEŠUTOVÁ, Eva a kol. *99 významných uměleckých osobností rozhlasu : čeští tvůrci slovesných pořadů*. Praha : Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, 2008, str 20

15 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

1968; nikdy nezapomenu, jak jsme stáli hodinu na chodbě čelem ke zdi, s rukama nad hlavou, a za námi přecházel šikmooký vojáček se samopalem v ruce. Nějakou dobu se vysílalo z jiných míst, potom jsme se vrátili.¹⁶ Pamětníci a lidé, kteří s ním v rozhlasu přišli do kontaktu, ať už do pracovního nebo osobního na Cibulu vzpomínají jako na otevřeného, věčně pozitivního člověka, který rozdával dobrou náladu na všechny strany. *Byl oblíbený od těch ostatních, ale on, nebyl uzavřený, to se nedá říct, ale nebyl na nějakou kolektivní zábavu, neúčastnil se žádných společných vysedávání nebo chození do hospody, to vůbec. On šel do rozhlasu, tam pracoval a pak přišel domů a zase doma psal knížky.*¹⁷

Redakce Třetího programu se ale udržela jen krátce, v roce 1970 byla rozpuštěna jako příliš „elitářská“. Ti, kteří nebyli pohodlní nově nastolenému režimu, museli rozhlas opustit úplně a ostatní, včetně Cibuly, byli rozehnaní do jiných redakcí. A jak uvádí v životopise Cibula – *každý zvlášť a samozřejmě s podstatně sníženým platem*. Dalším působištěm se Cibulovi stala literární redakce. Tam měl na starost primárně prózu románských zemí, *ale kdykoliv jsem chtěl, mohl jsem zabrousit i do české literatury, což jsem dělal zejména v případě Čapkově.*¹⁸ Vedle publicistiky a sestavování dokumentů z nálezů v archívech rozhlasu ještě stále stíhal psát další knihy pro mládež, pragensie, ale i televizní a rozhlasové hry. V literární redakci rozhlasu zůstal Cibula až do července 1990, kdy odešel do důchodu. S redakcí nicméně coby externista spolupracoval i poté. Věnoval se pak hlavně rozhlasovým archívům, z nichž i dál sestavoval jednotlivé pořady a cykly. *Po převratu v 89. roce najel rozhlas na konzumnější notu, ta koncepce byla taková, že se bude vysílat více muziky, zpravodajství a publicistiky, a méně mluveného slova. A to ho hrozně trápilo. To byl taky jeden z důvodů, proč se rozhodl odejít do důchodu a dělat pro rozhlas jen externě. Fonogramy¹⁹ byly původně, myslím, hodina, pak mu to zkrátili na půlhodinu a to už se mu nechtělo dělat. Jeho to už nebavilo, mohl to dělat, ale nechtěl, protože mu vadilo, že to takhle zkrátili. Byl kvůli tomu zatrpklý. Potom už nepsal žádné knížky, už mu to v tom praktickém životě moc nemyslelo ta poslední léta. Pak si vzpomínám, když zemřela Jaroslava Moserová, tak o ní měl napsat nějaký článek a já jsem se bála, jak to napíše, když už takovou dobu nic nepsal. Pak mi to dával přečíst. Tak brilantní článek! Neuvěřitelně krásně napsané. Jednoduše si sedl a měl to během pár minut. Ta profese tam prostě byla až do konce.*²⁰

16 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

17 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

18 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

¹⁹ jeden z nejvýznamnějších a zároveň de facto posledních Cibulových rozhlasových pořadů 90. let

20 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

Václav Cibula zemřel ve čtvrtek 4. června 2009 ve věku nedožitých čtyřiaosmdesáti let.

Byl členem Obce překladatelů, Obce spisovatelů, Novinářského svazu, Společnosti bratří Čapků a dalších.

2. Dílo Václava Cibuly

Vzhledem k Cibulovu velkému tvůrčímu záběru není snadné kategoricky určit, který z mnoha oborů, jimž se věnoval, mu byl tím nejbližším. Ostatně to potvrzuje i jeho manželka, která tvrdí, že se všem oblastem věnoval se stejným zaujetím. V tomto ohledu není rozumné hodnotit a srovnávat, v jaké oblasti po sobě zanechal nejhmatatelnější stopu, protože velmi výrazný odkaz najdeme ve všech. Stejně tak není na místě snažit se přijít na to, které oblasti věnoval svůj čas a talent nejraději, z jeho přístupu k práci a písemných pozůstalostí totiž jasně plyne, že všem věnoval stejně důkladnou přípravu a pečlivý přístup. Zaměříme-li se ale na prosté počty a přijmeme-li je jako alespoň částečně relevantní kritérium, snad si budeme moci dovolit určit, která z Cibulových tvůrčích tváří byla tou nejplodnější.

Cibulova tvůrčí plodnost je skutečně nevídaná a nelehce uchopitelná. Zanechal po sobě množství fejetonů, črt, románů, povídek, pohádkových knih, překladů, rozhlasových a televizních her, rozhlasových cyklů a pořadů. Publiku nejbližší je bezesporu jeho tvorba literární, zejména pak jeho knihy o Praze a knihy legend, pověstí a mýtů. Zcela nespravedlivě je ale opomíjena jeho tvorba rozhlasová, která je nejen z hlediska kvantity, ale i vlivu a určování dalšího směru v dané (tedy rozhlasové) oblasti paradoxně tou nejvýraznější.

Nikdo ho nesměl při psaní nikdy rušit. Když si sedl k práci, tak potřeboval absolutní klid. Ale víš, proč toho tolik napsal? On si to vždycky všechno předem promyslel a když si sedl, tak už psal načisto. On měl tak málo oprav. Měl to v hlavě předem sesumírované. Dlouho chodil, byl ticho a přemýšlel nad tím, pak sedl a psal.²¹

21 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

2.1. Zásadní tematické okruhy Cibulovy tvorby

Tvorba Václava Cibuly není pestrá jen žánrově, ale také tematicky. S ohledem na výraznou tematickou rozmanitost je tedy možné postihnout jen ty nejzásadnější motivy, které se v Cibulových pracích napříč všemi oblastmi jeho činnosti objevují.

2.1.1. Praha

Téma Prahy se u Cibuly objevuje velmi často zejména v rámci jeho literárních prací. On sám Prahu miloval a hlavně výborně znal. *Rád dělal průvodce. Když k nám přijel někdo známý do Prahy, on s ním vždycky ochotně šel a povídal mu o všech detailech. Znal dopodrobna každou věžičku, každé domovní znamení a každou uličku.*²² Pražskému tématu se věnoval v několika beletristicky laděných průvodcích po Praze, v nichž se Praze věnoval hlavně z historického hlediska. Nejvíce ale o Praze psal pro děti a mládež o pražských mýtech, pověstech a legendách. Pražské téma pak Cibula zpracovával i v rozhlasu – například v pořadu Královská cesta.

2.1.2. Tatry

Cibulovým největším životním koníčkem byly hory. Nejvíce přátel měl mezi horolezci a právě s nimi trávil vedle své práce v rozhlasu a vedle svých literárních i překladatelských aktivit nejvíce volných chvil. Se svou ženou a přáteli jezdil velmi často právě do Tater. *Vždycky jsem měl rád přírodu a dost jsem o ní také psal. O vysokoškolských prázdninách jsem začal jezdit na Slovensko – v jedné ze svých prvních žádostí hned po studiích jsem se ucházel o práci na vrcholu Lomnického štítu, ale neměl jsem patřičnou odbornost. V Tatrách jsem si poprvé sáhl na žulovou skálu, a jak říká můj přítel Ivan Gálfy, kdo si jednou sáhne na skálu, už od ní neodejde.*²³ Tatranské tematice se věnoval hlavně ve svých knihách, ale věnoval jí i řadu rozhlasových pořadů a rozhlasové i televizní hry.

2.1.3. Pohádky a pověsti

Nejtypičtější a z hlediska kvantitativního i nejčetnější je pro Cibulovu literární dráhu tvorba pro děti. Těm věnoval řadu pohádek (vlastních i přeložených) a pověstí. Typickým znakem jeho tvorby byla snaha dopátrat se té nejstarší podoby a nejhlubší podstaty pověstí a mýtů. Jak manželka, paní Vlasta Cibulová, vzpomíná, ke každé legendě nashromáždil co největší možné množství materiálů, vyhledával ty nejstarší verze v archivech i u pamětníků a až na jejich základě sestavoval pověsti

22 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

23 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

blížící se co nejvíce své prapůvodní verzi. *Václav Cibula, to je ovšem především málem synonymum pro žánr pověsti, legendy, pohádky – je dnes v téhle oblasti už málem klasikem. A to jistě právem: jeho převyprávění mnoha hrdinských legend „staré Evropy“, především těch francouzských a italských, dva knižní soubory pražských pověstí (a na ně „navěšené“ Pražské figurky, oboje s kongeniálními ilustracemi Cibulova přítele Cyrila Boudy), se v řadě vydání již od sedmdesátých let dočkaly mimořádného čtenářského ohlasu, a to jak v českých verzích, tak i v mnoha překladech. Všechna tato barvitá, legendární, pověstní i pohádková vyprávění se Cibula na základě pramenného studia erudovaně a citlivě snažil zbavit dodatečných nánosů a dát jim co nejpůvodnější podobu, ale zároveň zvyšoval jejich přitažlivost pro současného čtenáře i tím, že zdůrazňoval jejich dějovou poutavost, jakož i zábavné prvky v nich obsažené. I jejich vysoké slovesné nivó je mimo jakoukoliv pochybnost, a jen málokterý současný komerční pokus o něco podobného tudíž nemusí stát před touto Cibulovou tvorbou vysloveně na hanbě!*²⁴

2.1.4. Karel Čapek

*Láska k Čapkovi byla strašně silná. Vaškovi jednou Olga Scheinpflugová zavolala, že je Strž v dezolátním stavu, ať se na to přijede podívat, on tam jel a opravdu to bylo zdevastované a on o tom napsal fejeton. Najednou se strhla hrozná bouře a komunisti se bránili, že to není pravda, že je to v pořádku, a zrovna v tu nejkritičtější chvíli nějaký sovětský autor napsal o Čapkovi a napsal o něm, že je nedoceněný a že je škoda, že se o něm nepíše, takže ten průšvih nějak utichl. Tak vzali na milost i Čapka i Vaška. A na základě toho jeho fejetonu tu Strž nakonec dokonce opravili a udělali z ní muzeum. To byla vlastně i jeho zásluha.*²⁵ Hluboký, silně obdivný vztah k Čapkovi vznikl u Cibuli už v době jeho studií. Právě jemu věnoval během svého působení v Lidové demokracii řadu fejetonů a věrný jeho odkazu zůstal i během své rozhlasové dráhy. Jeho životu i dílu věnoval řadu publicistických pořadů. Stěžejní je ale z hlediska čapkovského tématu zejména práce archivní. Právě v archivech totiž Cibula například vypátral jedinou nahrávku hlasu Karla Čapka, která vznikla během rozhlasového protiválečného projevu Poselství lidem dobré vůle a rekonstruoval Čapkovy slavné rozhlasové přednášky o hudbě.

2.1.5. Románská literatura

V otázkách románské literatury a kultury všeobecně byl Cibula odborníkem v pravém slova smyslu. Španělské a francouzské literatuře se věnoval v literární redakci Československého rozhlasu, pro niž vyráběl literární pořady tematicky se pojící s oběma zmíněnými jazyky a kulturami. Znalost

24 MATYS, Rudolf. Loučení s Václavem Cibulou. *Dokořán* [online]. 10.7.2009, 50, [cit. 2010-05-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecspisovatelu.cz/dokoran-50-loucení-s-vaclavem-cibulou/>>.

25 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

románských kultur zúročoval ale zejména v rámci své literární tvorby. Hlavně v knihách pro děti, kterým přibližoval lidové pohádky té dané kultury, a dále pro mládež, pro kterou převypravoval velké příběhy z oblasti hrdinské epiky. Zároveň ze španělštiny i francouzštiny přeložil řadu velkých děl klasické literatury.

2.2. Rozhlasová tvorba

Právě rozhlasová tvorba podle mého tvoří tu nejstěžejnější část autorova díla. Nejde jen o desítky rozhlasových her, které ho proslavily i v zahraničí a za něž byl mnohokrát oceněn. Ale zejména o stovky dílčích kulturních pořadů, rozhovorů se zajímavými osobnostmi i slavných tematických cyklů, kterými Cibula spoluutvářel umělecký profil Československého rozhlasu. Hned po nástupu do Československého rozhlasu (v roce 1964) se navíc jako jeden z mála podílel na vzniku nového rozhlasového okruhu (Československo II, dnes Vltava) s novátorským umělecko-kulturním konceptem, který kolem sebe soustředil významné osobnosti tehdejší doby. V 70. letech, tehdy už v literární redakci, se pustil do rozhlasových archivů, v nichž pátral po starých (do té doby dávno zapomenutých nebo neobjevených) zvukových záznamech a z nich skládal tematické pořady.

Archiv Českého rozhlasu dnes eviduje ve své databázi celkem 1670 záznamů ke jménu Václav Cibula. Z toho 691 zachovaných rozhlasových cyklů a pořadů v textové nebo zvukové podobě je jeho autorských, u zbylých záznamů je veden jako režisér, interpret, odpovědný pracovník nebo autor literární předlohy. Číslo ale podle zaměstnanců archivu rozhodně není konečné. A k celkovému počtu děl, které Václav Cibula pro Československý, později Český rozhlas vytvořil, se pravděpodobně už nikdy nikdo nedobere. Mnoho prací bylo zničených nebo poztrácených zejména během normalizačních let.

3. Dobový kontext

Navzdory stále přetrvávající éře komunismu jsou celá šedesátá léta příznačná postupnou liberalizací politického režimu a všeobecným uvolňováním společenského klimatu. Oproti předešlé etapě padesátých let, poznamenané silným vlivem sovětského stalinismu a tvrdým utužováním komunistické ideologie, přinášejí léta šedesátá značný kontrast. Komunistům se záhy po svém nástupu k moci v roce 1948 podařilo posilovat svou pozici ve všech směrech a zbavovat se potenciálních nepřátel. Po sovětském vzoru začala i u nás v 50. letech kolektivizace a vlastníci půdy i živností byli fakticky zbaveni majetku. Zároveň odstartovala vlna politických procesů s nepřáteli režimu, potažmo namířená i proti samotným straníkům. Upevňování stability komunistického režimu vyvrcholilo v roce 1960, kdy vznikla nová ústava výrazně posilující výhradní postavení KSČ a potvrzující úspěšné vybudování socialismu v Československu. *Padesátá léta končila jako doba stability komunistického režimu. Odpůrci byli zastrašeni a umlčeni, emigrovali, nebo byli ve*

vězeních.²⁶

Šedesátá léta naproti tomu od svého počátku špěla k postupnému uvolňování režimu a všeobecně respektovaných přísných společenských poměrů. To zajistily změny vztahů mezi východem a západem a jejich postupné sblížení. Ale v první řadě také generační obměna na vedoucích postech KSČ. Do čela se začala dostávat generace těch, kteří už vystudovali za socialismu a k chápání smyslu a role komunismu měli daleko liberálnější přístup než generace tzv. „dělnických kádrů“, které vystřídali. Došlo k povolení mnohých tehdejších regulí, rehabilitování byli někteří odsouzení z politických procesů. Postupné uvolňování, také známé pod pojmem Pražské jaro, v roce 1968²⁷ pak vyvrcholilo okupací Československa vojsky Varšavské smlouvy 21. srpna 1968, která opět posílila moc a pozici komunistické strany a tím vrátila situace v Československu znovu do stejných, ne-li horších „předreformních“ kolejí. Konec komunistické vlády znamenala fakticky až Sametová revoluce v listopadu 1989.

3.1. Sdělovací prostředky

Sdělovací prostředky jsou dnes již všeobecně vnímány jako nástroj s velmi silným vlivem a charakteristickým, nejen informačním a zábavným, ale přesvědčovacím a agitačním potenciálem. Jejich nesporně silného vlivu na společnost a možnosti skrze ně ovlivňovat chápání a uvědomování si reality lze snadno zneužít. V historii jsme toho byli svědky nespočetněkrát. Potenciál a sílu médií si pochopitelně uvědomovala i KSČ, která záhy po svém nástupu k moci v Československu převzala i mocenský vliv nad většinou z nich. Ten pak po desetiletí de facto určoval jejich charakter. A to jak v rovině obsahové, tak personální. Nesmíme ale pominout fakt, že ne po celou dobu s komunistickou stranou média spolupracovala. Hlavně osmašedesátý rok naopak novináři využili svého sdělovacího potenciálu k alespoň lehkému odboji proti vládnoucí straně, ten ale netrval dlouho a byl záhy potlačen a jeho strůjci potrestáni.

V první fázi vlády se komunistická strana de facto zmocnila všech sdělovacích prostředků a zajistila si nad nimi intenzivní dohled. Centralizovala je a důsledně kontrolovala. Noviny i časopisy postihla okamžitá restrikce, která usnadnila přehled a kontrolu jejich obsahu. Rozhlas čekaly rozsáhlé

26 TOMEK, Prokop. *Totalita.cz* [online]. 1999-2010 [cit. 2010-05-16]. 50.léta - budování totalitního státu. Dostupné z WWW: <<http://www.totalita.cz/50/50.php>>.

27 Období demokratizace socialismu, které začalo 5. ledna 1968, kdy se prvním tajemníkem ÚV KSČ stal Alexander Dubček, a pokračovalo do noci z 20. na 21. srpna téhož roku, kdy vojáci Varšavské smlouvy v čele s vojáky Sovětského svazu vstoupili do Československa, aby zastavili započaté reformy.

personální čistky a zároveň reorganizace po sovětském vzoru. Televize zatím kvůli malému počtu diváků stála v pozadí zájmu.²⁸ Média mělo pod dohledem zpočátku Ministerstvo informací v čele s Václavem Kopeckým, od roku 1953 pak Ministerstvo kultury. Od téhož roku pak začala fungovat státní cenzura zajišťovaná Hlavní správou tiskového dohledu. *Sdělovací prostředky v průběhu 50. let přispívaly k budování socialismu, šíření komunistické marxisticko-leninské ideologie a k boji s tzv. vnitřním a vnějším nepřítelem. Byly také plné sovětské tematiky. Aktivně podporovaly kult Staliny a Gottwaldovy osobnosti. Vedly konfrontační tón vůči demokratickým zemím. Podílely se na protiválečné propagandě. V době politických procesů sehrály štvavou úlohu proti souzeným.*²⁹ Mnohým novinářům i velkým osobnostem kulturního života znemožnili komunisté publikovat. Někteří redaktoři – včetně Václava Cibuly (který tehdy působil v Lidové demokracii) proto publikovali práce zakázaných autorů pod jinými jmény. Sám Cibula měl ale velké štěstí, že ačkoliv ve straně nikdy nebyl, publikovat vlastní texty vždy mohl.

Postupné uvolňování atmosféry a „politické tání“ v 60. letech ale dalo novinářům o něco větší prostor k realizaci své profese a původního poslání. *Taková situace přece jen o poznání více přála tomu, aby se média mohla stát fórem pro střetávání odlišných názorů. V časopisech se objevovaly ostré polemiky o nejrůznějších – často velmi zásadních – společenských a politických otázkách.*³⁰ Do popředí vstoupily kulturní a společenskovední časopisy, které se postupně stávaly jakousi platformou reformního hnutí druhé poloviny 60. let. Uvolněnější atmosféra měla vliv i na poměry v Československém rozhlasu, kterému dala prostor dokonce pro vznik nového okruhu (Československý rozhlas II), jenž se věnoval publicistickým, náročnějším, do té doby naprosto tabuizovaným tématům. Právě Cibula byl jedním z těch, kteří nový okruh zakládali a měli možnost v rámci své tvorby upustit od svazujících pravidel komunistického režimu a realizovat takové pořady, které v éteru do té doby neměly ani mizivou šanci. *Pražské jaro 1968 znamenalo v oblasti sdělovacích prostředků velkou změnu - zrušená cenzura, kritika dosavadní politiky KSČ, podpora reformu, odtabuizovaná témata, kritická reflexe politických procesů 50. let.*³¹ To se znovu změnilo po nástupu Gustava Husáka do čela KSČ v dubnu 1969, který nastolil normalizaci i ve sdělovacích

28 Zajímavé je, že dohledu podléhaly i tiskoviny Čs. Strany lidové a Čs. Strany socialistické, ty musely plně respektovat ideologický program KSČ a nesměly ho nijak zpochybňovat.

29 RŮŽIČKA, Daniel. *Totalita.cz* [online]. 2000 [cit. 2010-05-16]. Sdělovací prostředky.

Dostupné z WWW: <<http://www.totalita.cz/sp/sp.php>>.

30 JEŠUTOVÁ, Eva a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům : z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha : Český rozhlas, 2003, str. 290

31 RŮŽIČKA, Daniel. *Totalita.cz* [online]. 2000 [cit. 2010-05-16]. Sdělovací prostředky. Dostupné z

WWW: <<http://www.totalita.cz/sp/sp.php>>.

prostředcích a z médií na dalších dvacet let znovu udělal „služebníka“ KSČ. Až koncem 80. let se po další vlně uvolnění a postupném rozpadání socialistického východu média znovu začínají vracet k mírně kritickým tendencím.

3.2. Československý rozhlas

Rozhlas byl po celou éru komunismu důležitým propagandistickým nástrojem komunistické strany. To se samozřejmě odrazilo nejen v personální skladbě redakcí, ale zejména v obsahové rovině jednotlivých okruhů. V prvních letech byl rozhlas zaplaven budovatelskou tematikou, informacemi o dosažených úspěších, protiválečnou propagandou, rozsáhlými reportážemi z nejrůznějších prorežimních akcí a zejména projevy státníků a komunistických funkcionářů ze stranických zasedání. Často se vysílaly nesestříhané dvou až tříhodinové proslovy na prvním okruhu a na druhém, aby se neznevážil obsah prvního, byla hrána klasická hudba nebo sovětské či budovatelské písně.

Od 30. září 1959 podléhal přímému řízení vlivu a kontrole Ústředního výboru KSČ. Stranický dohled spočíval zejména v konkrétním úkolování jak ředitele rozhlasu³², tak vedoucích jednotlivých redakcí. Navzdory ostřejšímu dohledu se ale na počátku 60. let atmosféra v rozhlase, podobně jako na celospolečenské úrovni, začala pomalu uvolňovat a dávala prostor pro vznik odlehčenějších žánrů a publicistických formátů. Právě pod vlivem uvolňujících se tendencí a snahou o technický pokrok³³ vzniká v roce 1964 III. program na okruhu Československo II – první rozhlasové působiště Václava Cíbuly.

32 Od 1. února 1959 ústředním ředitelem Karel Hoffmann (dříve vedoucí tiskového oddělení sekretariátu ÚV KSČ), od 25. ledna 1967 Miloš Marko, po jeho odvolání od 25. července 1968 Zdeněk Hejzlar

33 Rozhlas do té doby vysílal na středních vlnách a dlouhé vlně. To ale nestačilo k dostatečnému šíření signálu a překrývání jednotlivých frekvencí zejména v regionech nebo se zahraničními stanicemi často znemožňovalo vysílání v některých denních dobách. Přirozeně tedy vyvstala potřeba začít šířit signál i na VKV (velmi krátkých vlnách). Pokusné vysílání zahájil pražský vysílač v květnu 1959, ten během dvou let doplnily vysílače ve všech krajích. VKV byly ze začátku používány jako doplňkové vysílače pro místa, kde střední vlny neměly dostatečně kvalitní signál. V červenci 1961 na VKV začala vysílat celostátně (od 9h do 24h) stanice Československo II, většinou pořady vysílané na středních vlnách a vytvořené hlavními redakcemi.

4. Cibulovo rozhlasové angažmá

4.1. III. program Československo II – okruh pro náročného posluchače³⁴

Vysílací okruh Československo II (dnešní Vltava) byl od počátku koncipován jako program pro náročného posluchače s úzce specializovanými zájmy³⁵. Okruh vedla redaktorka Dagmar Maxová. Redakci s ní otevírali zapálení a zkušení „rozhlasáci“³⁶ jako Helena Bauerová, Jaroslav Pour, Václava Cibula, Zdeněk Bouček, Miloš Kafka, spolupracovali i hudební redaktor Miroslav Hršel, publicistka Míla Semrádová nebo režisér Jiří Hraše. Do základů rodícího se okruhu vnesl Cibula svou široce založenou odbornou erudici, uplatnil jazykovou vybavenost, dlouhodobou publicistickou zkušenost i schopnost obklopit se nejlepšími externisty. Pro tento tým (...) byl Cibula cennou posilou i díky své pracovitosti, smyslu pro kooperaci a nekonfliktní mentalitě. V postupně se rozšiřujícím žánrovém spektru okruhu, které svými novými, netradičními programovými typy rozbíjelo sterilitu stále převážně propagandisticky orientovaného média, se ujal pořadů literární povahy.³⁷ Sama Maxová vzpomíná na období na III. programu jako na jednu z nejlepších etap své profese. Už se nevysílalo všechno pro všechny s věčnými ohledy na smyšleného „ průměrného posluchače“, ale pro posluchačskou obec s diferencovanými zájmy – bohatší výběr v žánrech i v intelektuální úrovni pořadů. Byla to jedna z těch šťastnějších chvil v nedávné historii rozhlasu.³⁸ Redakce pokrývala zejména kulturní a společenskovední témata. Zajišťovala například přímé přenosy z kulturních akcí (ať už šlo o hudební festivaly, pondělní jazzové večery, koncerty České filharmonie) i živě vysílané besedy. Denně byly na programu jazykové kurzy a náročnější vědecké cykly. V oblasti uměleckého slova se vytvořila samostatná dramaturgická řada, přinášející každý týden původní rozhlasovou hru...Okruh Československo II také seznamoval posluchače s vynikajícími relacemi zahraničními (dokonce občas vysílanými v původním cizojazyčném provedení).³⁹ Redakce zároveň úzce spolupracovala s elitami tehdejšího společenského, kulturního, vědeckého i literárního života. Někteří z nich do té doby nesměli veřejně vystupovat, na III. programu naopak měli zajištěnou velkou míru svobody a s věnovaným vysílacím časem si mohli nakládat takřka svévolně. Z nejznámějších osobností, které tehdy s redakcí spolupracovali jmenujme Jaroslava Seiferta, Milana

34 I. program (národní) Praha, Bratislava ; II. program (celostátní) - Československo I; III. program (celostátní) - Československo II

35 JEŠUTOVÁ, Eva a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům*. Praha 2003, str. 322

36 JEŠUTOVÁ, Eva a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům*. Praha 2003, str. 327

37 JEŠUTOVÁ, Eva a kolektiv. *99 významných uměleckých osobností rozhlasu : čeští tvůrci slovesných pořadů* . Praha : Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, 2008, str 20

38 PACOVSKÝ, Jaroslav. *Na vlnách rozhlasu*. Praha 1993, str. 106

39 JEŠUTOVÁ, Eva a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům*. Praha 2003, str. 327

Kunderu, Josefa Škvoreckého, Ivana Vyskočila, Františka Hrubína, Václava Havla, Milana Uhdeho, Miloše Formana, Ivana Klímu, Josefa Topola nebo Elmara Kloseto. *Ve studiích se většinou improvizovalo...A když jsme tvůrčí osobnosti ke spolupráci získali, snažili jsme se s nimi vytvářet rozhlasovou literaturu, jak jsme si to pojmenovali : natáčeli jsme jejich umělecká i životní vyznání, jejich vzpomínky. Nové typy pořadů dávaly protagonistům tolik svobody, kolik režim šedesátých let unesl, a snažily se mezi autory a posluchači navázat vztah co nejtěsnější a nejdůvěrnější, vzpomíná dále Maxová.⁴⁰ Československo II si záhy vybuďovalo výraznou posluchačskou obec a stalo se jakousi platformou kulturního života. Postupně rozšiřovalo svou redakci i o další novináře z jiných pražských nebo krajských redakcí a navazovalo externí spolupráci s exkluzivními osobnostmi z umělecké i vědecké oblasti, které působily na postech občasných přispěvatelů - Jan Werich, Emanuel Frynta, Jiří Suchý, Jiří Šlitř, Miroslav Horníček, Rudolf Mertlík, Ladislav Varcil, Helena Businská, Růžena Dostálová a mnoho jiných. "Měli jsme tedy první vysílače, ale problém byl v tom, že nebyly přijímače," vzpomíná po letech J. Pour. "Monopolní Tesla setrvačně vyráběla přijímače bez možnosti příjmu VKV, a bylo tedy i na nás nebo hlavně na nás, abychom tento stav změnili. Vzpomínám si na své cesty od fabriky k fabrice a na debaty většinou s náměstký, kteří mi tvrdili, že přijímač dražší než 2000 Kč je nepřijatelný. Při těchto cestách od Tesly k Tesle a od ministerstva k ministerstvu jsme potřebovali prokázat zájem posluchačů a argumentovat s ním. A tak jsme založili Klub angažovaných posluchačů; ten název se tak vžil, že později vznikl Klub angažovaných nestraníků (KAN), který na ten název jaksí navázal..."⁴¹*

Nejoblíbenějšími cykly III. programu byly hudební pořady Vysíláme pro vaše magnetofony, Jazzová encyklopedie nebo Jazz na objednávku. V kulturní oblasti patřily k těm nejoblíbenějším Antická knihovna, Etická knihovna, Třicet tři otázek pro..., Sám doma s hudbou, kterou má rád. Všechny posledně zmiňované řídil a připravoval právě Václav Cibula. Z dalších ještě musíme jmenovat každodenní „půlhodinku“ Gramotingtangl Jiřího Suchého, Jiřího Šlitra, Miroslava Horníčka, Ivana Vyskočila a Jana Wericha. Dále úterní večery Umění 20. století, Slovenské revue (o umělecké tvorbě na Slovensku), Co chcete vědět nebo Avantgarda bez legend a mýtů (literární cyklus). Kolem redakce III. programu se začali koncentrovat nejen kultivovaní a sečtělí posluchači, ale zároveň velké osobnosti. Program si vybuďoval tak silnou pozici, že si často dovoloval vysílat i pořady a komentáře, které se velmi striktně odkláněly od „legitimních“ politických názorů té doby.

40 PACOVSKÝ, Jaroslav. *Na vlnách rozhlasu*. Praha 1993. str. 107

41 *Rozhlasová historie : Osobnosti rozhlasu* [online]. 2000-2010 [cit. 2010-05-16]. Jaroslav Pour. Dostupné z WWW : <http://www.rozhlas.cz/rozhlasovahistorie/lide/_zprava/693865?hodnoceni=1>

Organizoval i velmi zasvěcené a *na svou dobu otevřené besedy o aktuálním společenském dění*.⁴² Tím byly například Kulatý stůl nebo Klub angažovaného myšlení (KAM), kterých se pravidelně účastnili například Václav Havel, Milan Kundera nebo Miloš Forman. Jen málo pořadů z té doby se ale bohužel dochovalo ve zvukových záznamech. Paradoxem ale je, že se díky cenzuře zachovala alespoň jejich textová podoba – i improvizované pořady se totiž kvůli cenzurním opatřením musely přepisovat.

Redakce III. programu byla rozpuštěna v roce 1970 po utužení režimu, jako důvod bylo uvedeno obvinění z údajného elitářství. Šéfové okruhu byli tehdy vyhozeni a řadoví redaktoři rozpuštěni do jiných redakcí. Mnohé úspěšné cykly se ale vrátily zpátky do éteru Českého rozhlasu po roce 1990 – například Cibulova Etická a Antická knihovna.

4.2. Cibula na III. okruhu Československého rozhlasu

*To bylo jeho nejhezčí rozhlasové údobí, to období miloval a vzpomínal na něj nejradši. Spolupracovníci byli výborní a mohli dělat věci pro náročné posluchače, to byly pořady opravdu na vysoké úrovni a odezvy od posluchačů byly ohromné.*⁴³ Celá druhá polovina 60. let, kterou Cibula strávil na III. okruhu, je z hlediska jeho rozhlasové práce neplodnějším obdobím. Právě z jeho rukou vzešly ty nejzásadnější slovesné cykly, které určovaly charakter celého programu.

Nápady se rodily v Cibulově hlavě samy. Byl velmi iniciativní a vedení redakce neustále navrhoval nová témata a koncepty nových pořadů. Jak vzpomíná režisér Mgr. Jiří Hraše, který s Cibulou sdílel rozhlasové angažmá na třetím okruhu, tak vzhledem k tomu, že u kterékoliv Cibulovy práce byla předem zřejmá vysoká kvalita, projekty mu vždy schvalovali všechny. Kvalita jeho práce do značné míry souvisela i s tím, že nikdy neuhýbal před režimem a u všech prací držel stejně vysokou úroveň. *...ani v těch nejhorších normalizačních letech nepoklesl do jakéhokoliv propagandistického podprůměru, a dodnes se tedy právem naprostá většina jeho pořadů může reprízovat bez jakékoliv „ztráty kytičky“.*⁴⁴

O jeho všestrannosti svědčí fakt, že se neubíral jen jedním směrem, ale dokázal obsáhnout více

42 Ješutová, E. a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům*. Praha 2003, str. 327

43 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

44 MATYS, Rudolf. Loučení s Václavem Cibulou. *Dokořán* [online]. 10.7.2009, 50, [cit. 2010-05-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecspisovatelu.cz/dokoran-50-loucení-s-vaclavem-cibulou/>>.

tematických rovin – od hudby, přes vědu, kulturu, divadlo a literaturu až po závažné otázky etiky. Jeho pole působnosti lze rozdělit do tří sekcí – publicistické pořady s pozvanými hosty, dokumentaristická činnost v rozhlasovém archivu a velké literární cykly.

4.2.1. *Publicistické pořady*

*Priváděl do rozhlasových studií mnohé významné kulturní osobnosti - spisovatele, hudebníky, malíře, vědce, herce, aby odpovídali na proslulých 33 otázek Marcela Prousta a ke svým odpovědím připojili i ukázkou ze své nové tvorby.*⁴⁵ Náhled do osobního života umělců a jiných významných osobností nabízel také v pořadu *Sám doma s hudbou*, kterou má rád, v němž jeho hosté vyprávěli o svých oblíbených hudebních žánrech nebo interpretech a přinášeli vlastní nahrávky. Cibula dále koncipoval i intimní pořad *Benefice*, který byl záznamem soukromých zpovědí osobností naší, zejména umělecké scény. Komentáře k literárním dílům zase nabízel v cyklu *Osamělé řádky*. Zajímavé je, že osoba Václava Cibuly byla ve všech zmíněných cyklech upozaděna. Byl sice autorem konceptů, vymýšlel, jaké hosty pozvat a zajišťoval i konečnou podobu pořadů, sám ale v éteru nevystupoval a celý pořad nechával jen na zpovědích hostů.

Sám doma s hudbou, kterou má rád

Pořad *sám doma s hudbou, kterou má rád*, byl jedním z nejpoblárnějších rozhlasových počinů své doby. Cibula zval do rozhlasu velké osobnosti zejména z uměleckých kruhů, aby vyprávěli o hudbě, kterou rádi poslouchají a poušteli posluchačům hudební ukázkou ze svých soukromých archivů. Vše bylo samozřejmě předtočené ve studiu. Pořad se obešel bez moderátora, vždy šlo čistě o komentáře hostů. Mezi nimi se vystřídala řada herců, spisovatelů, výtvarníků nebo režisérů. Jmenujme Františka Hrubína, Jaroslava Seiferta, Miloše Formana, Jiřího Koláře, Jarmilu Glazarovou, Ivana Medka, Adolfa Branalda, Josefa Sudka, Jana Třísku, Arnošta Lustiga nebo Jiřího Trnku. Stopáž pořadu se pohybovala okolo pětadesáti minut.

33 otázek Marcela Prousta

Cibula coby redaktor pro rozhlas spolupřipravoval i legendární literární dotazník francouzského spisovatele Marcela Prousta. Samotné otázky pak umělcům ve vysílání kladl Josef Langmiller. Cílem dotazníku má být ukázat různé aspekty tázaného, jeho přání, sny a jeho osobnost. Šlo o sadu stálých otázek, které byly vždy pokládány jiné osobnosti. Na konci ještě s libovolnou hudební nebo dramatickou ukázkou, kterou host pro posluchače sám vybral. Pořad trval mezi dvaceti a třiceti minutami. O exkluzivitě a oblíbě pořadu svědčí i seznam hostů, kteří se u Cibuly vystřídali. Mezi

45 Ješutová, Eva a kolektiv. *99 významných uměleckých osobností rozhlasu*. Praha 2008. str. 19.

nimi například i začínající dramatik Václav Havel, Jan Skácel, Josef Škvorecký, Elmar Klose, Ján Kadár nebo Vladimír Páral. Otázky pak Cibula znovu „oprášil“ na začátku 90.let a pořady nalezené v archivu znovu reprízoval na stanici Vltava. (Seznam legendárních 33 otázek v Příloze č. VI)

Benefice

Slavné Benefice začal Cibula vyrábět už na konci 60. let, ale k pořadu se znovu vrátil během svého příštího angažmá v literární redakci a v 90. letech vyráběl další díly. Právě 90. léta jsou, co se kvantity dílů týče, těmi nejbohatšími. Benefice koncipoval jako vzpomínkový pořad na velké umělecké osobnosti své doby (žijící i nežijící). Posluchače velmi citlivě seznamoval prostřednictvím komentáře (který načítali někdy herci, v 90. let hlavně Pavel Soukup, někdy ale četl komentáře i sám Cibula) se životem i prací velikánů a přidával ukázky jejich zachycené hlasu, které vyhledával v archivu. Byly to útržky záznamů rozhlasových pořadů, ve kterých byli někdy v minulosti hosty, pokud šlo o hudebníky, tak pouštěl ukázky jejich díla, pokud o herce, tak záznamy z jejich rozhlasových i divadelních inscenací nebo jiných prací pro rozhlas. Mezi osobnostmi, na něž Cibula v rámci Benefic zavzpomínal, jmenujme Vlastu Fabiánovou, Irenu Kačírkovou, Danu Medřickou, Josefa Kemra nebo Jaroslavu Adamovou.

4.2.2. Dokumentaristická archivní činnost

Ohromná preciznost a přitom skromnost, spojená s anonymitou autora a upozaděním za vlastním dílem, je patrná i v další oblasti jeho rozhlasové působnosti. A tou je dokumentaristická činnost. *Systematicky a s neobyčejnou pilí se pohroužil do rozhlasových zvukových archivů, aby tam hledal a nacházel nejrůznější svědectví o životě, díle a názorech významných osobností dávné i nedávné minulosti a také zvukové dokumenty z pohnutých chvíl moderních českých dějin. Většinou šlo o záznamy od doby svého vzniku nevysílané a Cibula mezi nimi objevil i svědectví naprosto unikátní, s nemalou historickou hodnotou, ale také zcela bizarní. Řadu těchto záznamů, z nichž některé byly zachovány na nosičích z diluviální éry rozhlasu, doslova na poslední chvíli zachraňoval, přetáčel a "čistil".* ⁴⁶ Nalezené zvukové unikáty pak v 60. a začátkem 70. let zhodnocoval ve slavném a posluchači oblíbeném pořadu Rozhlasové dokumenty. K nalezeným nahrávkám ale nikdy nepromlouval sám, v éteru je vždy nechal komentovat odborníky dané problematiky - vědci, historiky, politiky, pamětníky, očitými svědky nebo žijícími přáteli zachycených osobností. Ve své archivní činnosti se úzce nespécializoval na konkrétní tematiku. Vyhledával témata literární, hudební

46 Ješutová, Eva. *99 významných uměleckých osobností rozhlasu*. Praha 2008. str. 19.

i vědecká. Jeho dokumentaristická činnost v rozhlasových archivech a snaha odhalovat historicky cenná svědectví (i z předválečného období) navíc přesně korespondovala s dobovým trendem - v rámci všeobecné společenské liberalizace se začít znovu vracet k historické autenticitě, která byla od února 1948 až do 60. let potlačovaná nebo deformovaná. I proto byl do té doby rozhlasový archiv minimálně využívaným zdrojem. O Cibulově aktivitě v archivu se dá hovořit jako o zásadní a průlomové. Právě on byl tím průkopníkem, který začal jako jeden z prvních odtajňovat staré, dávno zapomenuté, leckdy velmi unikátní, nahrávky a zhodnocovat je ve vysílání.

Rozhlasové dokumenty

Rozhlasové dokumenty koncipoval Cibula výhradně jako vzpomínkové medailony o výrazných osobnostech nejen naší kulturní scény, ale i o odbornících rozmanitých vědních oborů. Dával vyniknout i osobám méně známým (několik dílů v prosinci 1969 například věnoval českým lékařům). Základem pořadu byly archivní snímky, které Cibula sám vyhledával, šlo o záznamy hlasu osobností, ať už z oficiálních projevů, rozhlasových rozhovorů nebo jejich umělecké práce pro rozhlas. Každý pořad pak nechal vést a komentovat jiného řečník, který byl s danou osobností, jíž pořad věnoval, v nějakém spojení. Obvykle šlo o odborníky orientující se v dané umělecké oblasti, vědce nebo pamětníky. Pořady trvaly zpravidla 45 až 60 minut a jejich premiéry měly týdenní periodicitu. Ve své době byly unikátním konceptem, který jako jeden z prvních pracoval s archivními materiály a vracel do rozhlasového éteru záznamy i z pozdních 20. a 30. let, které byly do té doby spíše opomíjeny, ne-li úmyslně zapomínány a cenzurovány. Jednotlivé pořady cyklu věnoval stovkám osobností.

4.2.3. Literární cykly

Do poslední fáze Cibulovy práce pro III. rozhlasový okruh spadají dva rozměrné cykly – Antická a Etická knihovna, které komponoval z původních literárních předloh. Vybíral nejzásadnější díla z oblasti antické literatury a literatury dotýkající se etických rozměrů a z těch skládal přibližně čtvrt až půlhodinové rozhlasové pořady.

Antická knihovna (1969 – 1970)

Na velkém projektu Antické knihovny s Cibulou spolupracovala i šéfkyně III. okruhu Dagmar Maxová. V něm přibližoval posluchačům díla spisovatelů, filosofů a velkých myslitelů antického Řecka a Říma. Mezi nimi autoři jako Lucius Annaeus Seneca, Aristotelés, Plútarchos, Platón, Epiktétos. Díla

vždy komentovali přední filologové a překladatelé. Ve studiu je pak namlouvali herci Jiří Adamíra a Radovan Lukavský. O ohromném úspěchu rozměrného cyklu svědčí i fakt, že rozhlasové texty byly vydány knižně v publikaci Čtení z antiky (1969) a zároveň jako soubor gramofonových desek, které vydal v roce 1970 Supraphon⁴⁷. *Cyklus ale ovlivnil i vznik rozsáhlého edičního projektu nakladatelství Svoboda, které v průběhu 70. a 80. let představilo nejpodstatnější texty antického myšlení a slovesné kultury.*⁴⁸ Právě Antickou knihovnu lze považovat za Cibulův stěžejní rozhlasový odkaz. V 60. letech šlo o jeden z nejvýznamnějších a velmi populárních rozhlasových počinů. O významu souboru antické klasiky svědčí i vzpomínky pamětníků. A podle vzpomínek manželky Václava Cibuly, paní Vlasty Cibulové, byla Antická knihovna vnímaná i samotným autorem jako jeho největší rozhlasový počin.

Etická knihovna (1969 – 1990)

Etickou knihovnou Cibula navázal na úspěšný koncept Antické knihovny. Šlo o cyklus myšlenkově závažných textů úzce spojených s etickou tematikou. Cibula vybíral sám texty ze známých děl českých i světových myslitelů a ty pak uzpůsoboval pro rozhlasové vysílání. Čerpal z okruhů antických, křesťanských i humanitních. Sám cyklus popisuje jednoduše : *Byly to četby z myslitelů celého světa o tom, co je to skutečná morálka.*⁴⁹

Jednotlivé díly načítali herci Jiří Adamíra a Radovan Lukavský. Cyklus se začal vysílat 1. ledna 1969. A protože nastiňoval témata, která komunistickému režimu nebyla nijak zvlášť blízká, byl krátce na to zrušen. Cibula vzpomíná v jednom ze svých soukromých medailonů, že odůvodnění znělo : „*Jakápak etika, všechno je přece v Leninovi!*“ Český rozhlas se nicméně k Etické knihovně znovu vrátil v polovině devadesátých let. Cyklus tehdy obnovila literární redakce a dala Cibulovi dokonce prostor ji rozšířit, a tak vznikaly další díly. Ani devadesátá léta ale nebyla Etické knihovně nakloněna. Pořad byl znovu, velmi krátce po začátku vysílání, stažen z éteru. Tehdy mu v cestě nestála ideologická bariéra, ale zájem rozhlasu o větší líbivost a konkurenceschopnost komerčním vysílatelům. O těžší žánry najednou přestal být zájem. Odůvodnění z vyšších pater podle Cibuly znělo : „*Jakápak etika, to přece dnes nikoho nezajímá!*“

Vedle pořadů a cyklů pravidelného charakteru navíc ještě vytvářel Cibula řadu pořadů samostatných. Dalším z důkazů toho, že Cibula za svého působení v rozhlase výrazně přispíval k budování

47 Edice Gramofonový klub; 2 LP, Supraphon 2 58 0431 a 2 58 0432 stereo, 16 ot/min.; 27 cm + 1 brožura [20 s.]

48 Ješutová, Eva. *99 významných uměleckých osobností rozhlasu*. Praha 2008. str. 21.

49 CIBULA, Václav. Autorský medailon, ze soukromé sbírky manželky, paní Vlasty Cibulové

uměleckého zázemí a svými pořady spoluvytvářel z rozhlasu silnou kulturní platformu je i fakt, že do vysílání zapojoval i divadelní tematiku, pracoval se záznamy divadelních představení a vzpomínkami jejich autorů a herců. Mezi nimi nutno zmínit záznamy divadelních představení z Violy – Josef Hora : Jan houslista, Oldřich Mikolášek : Křičící ryba nebo Josef Čapek : Kulhavý poutník. Dále Jan Vodňanský : Dvakrát s úsměvem, kde šlo o autorem komentované záznamy dvou z jeho divadelních inscenací. K divadelním vzpomínkám se váže i pořad Deník Hamleta, v němž Radovan Lukavský vzpomíná na své velké role. Stejně významný byl například i pořad věnovaný recitacím velké herecké ikony té doby, Václavu Voskovi – Krajina domova.

4.3. Literární redakce (70. léta - 1990)

V roce 1970 přešel Václav Cibula do Literární redakce, v níž zůstal až do svého odchodu do důchodu v roce 1990 a prakticky s ní spolupracoval i poté. Redakci tehdy řídili Václav Daněk a Rudolf Matys (oba se věnovali pořadům poezie). Cibula, spolu s Dagmar Hubenou a Janem Kunešem měli na starost prózu v různých jazykových oblastech. V průběhu 70. let se ještě přidali Stanislav Neubert, Jana Kopecká, Marie Kábrtová, Dagmar Jaklová, Bohumíra Preussová a Yveta Pavlíková (Labská). Redakce si i přes velká normalizační omezení zachovávala vysokou kvalitu a vytvářela pořady, které se svým charakterem příliš neslučovaly s nastaveným komunistickým režimem. *Literární redakce dokázala úspěšně čelit snahám o úplné „zglajchšaltování“ programu (nejméně 80% pořadů bylo možno bez jakýchkoliv změn reprizovat i v polistopadové době). Od samého počátku normalizace se jí pak dařilo zabránit tomu, aby se stala poslušným přívěskem Svazu čs. spisovatelů, usilujícího o monopol na literaturu.*⁵⁰ I z toho důvodu tak musela často čelit kritice jak ze strany vysokých funkcionářů, tak ze strany vedení rozhlasu. I v literární redakci měl Cibula velké štěstí na stejně liberálně a protirežimně smýšlející spolupracovníky. Vedle klasických (a režimem respektovaných) českých i světových autorů, totiž vysílala hlavně autory málo žádoucí, nebo dokonce vyloženě zakázané, samozřejmě pod cizími jmény. (S vydáváním textů zakázaných autorů měl Cibula už osobní zkušenost z Lidové demokracie.) *Chartista Josef Hiršal byl například pod dvěma desítkami jmen v normalizačním dvacetiletí nejvysílanějším překladatelem.*⁵¹

Nejnámějšími počiny literární redakce byly večerní půlhodinky četby na pokračování, povídková tvorba, Schůzky s literaturou, ty redakce sama považovala za nejzásadnější cyklus a svou vizitku. Dále Klaviatura, Stránky na dobrou noc, Básník mého srdce (cyklus, v němž známé herecké

50 Ješutová, Eva a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům*. Praha 2003. str. 379.

51 Ješutová, Eva a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům*. Praha 2003. str. 380.

osobnosti vybírali a interpretovali své oblíbené básníky) nebo Básník nad svým rukopisem. V uvedeném období vzniklo v literární redakci několik děl, které zůstanou trvalou součástí tzv. fondu Českého rozhlasu.⁵²

4.4. Literární redakce po roce 1990

Vzhledem k tomu, že literární redakce ještě před sametovou revolucí patřila spíše k uvolněnějším útvarům rozhlasu, nečekaly ji po roce 1989 až tak radikální změny. Formálně zůstala většina pořadů beze změn, obměny se týkaly zejména stránky obsahové. Redaktoři si konečně mohli dovolit zařazovat všechny autory, jejichž jména do té doby museli z vysílání úplně vytěšňovat nebo je nahrazovat jmény krycími. V devadesátých letech vznikaly v redakci pořady jako Ex libris (patnáctiminutový pořad reagující na bouřlivý vývoj na knižním trhu – většinou rozhovory s autorem, překladatelem nebo editorem s krátkou ukázkou textu⁵³), Symposium (moderovaná beseda odborníků o literárním či všeobecně kulturním problému⁵⁴), Čteme Písmo⁵⁵ (četba kompletního textu Starého i Nového zákona z Jeruzalémské bible), Reflexe, Zrcadlení, Psáno kurzivou, Sladké je žít (veršované pásmo doprovázené jazzem), Souzvuk (veršované pásmo doprovázené vážnou hudbou), Vyňatá slova z české a světové poezie nebo Ostrov, kde rostou housle (pořad pro děti o poezii a beletrii). Velmi pozoruhodným projektem byl cyklus Fonogramy, s podtitulem – návštěva v rozhlasovém archivu. Autorem nápadu a celého konceptu byl právě Václav Cibula, v přípravě pořadu ho později vystřídal Rudolf Matys a později Jiří Hubička.

4.5. Václav Cibula v literární redakci Československého a Českého rozhlasu

V literární redakci působil Cibula od roku 1970 a zůstal až do roku 1990. Tehdy, po svém odchodu do důchodu, ale zůstával s rozhlasem v kontaktu a tvořil pro něj ještě dlouhá léta. *Přišel mezi nás ve velice neblahých časech, roku 1970, kdy zrovna rozhlasová vrchnost rozehnala tým, který v druhé polovině šedesátých let kladl základy pro „stanici náročného posluchače“, tedy pro dnešní Vltavu. Cibula v tomto týmu, který v té, bohužel až příliš krátké, příznivé dobové situaci ze všech sil usiloval o odideologizování programu a vracel úctu k nezkompromitovanému, nezmanipulovanému faktu, měl na starosti jeho literární komponentu (Cibulovy cykly jako Antická knihovna, Sám s hudbou,*

52 Ješutová, Eva a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům*. Praha 2003. str. 381.

53 Ješutová, Eva a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům*. Praha 2003. str. 456.

54 Ješutová, Eva a kolektiv. *Od mikrofonu k posluchačům*. Praha 2003. str. 456.

55 Cyklus považovaný za nejrozsáhlejší projekt ve slovesné oblasti v historii Českého rozhlasu

Osamělé řádky, Třiatřicet otázek pro... už dávno vstoupily do rozhlasového zlatého fondu). Ale co bylo obzvlášť cenné a významné: hroužil se do rozhlasového archivu, aby v něm objevoval a zachraňoval, a to nejen před zapomenutím, ale přímo i před „fyzickou“ zkázou spoustu vzácných zvukových svědectví o minulosti naší kultury, které pak poučeně zhodnocoval ve svých mnohaletých a posluchačsky veleúspěšných cyklech Rozhlasových dokumentů či pozdějších Fonogramů.⁵⁶ Na starost měl v literární redakci primárně redigování románských literatur (s přesahy do literatury české). Spoluvytvářel tudíž většinu programových řad redakce (Četba na pokračování, Moderní povídka, Klasická povídka, Klenotnice klasické literatury, Schůzky s literaturou, Stránky na dobrou noc, Výročí týdne ad.) - a to jak pro stanici Vltava, tak pro stanici Praha. Navázal i na některé pořady, které vyráběl už pro III.okruh, jako například na Benefice. V 80. letech navíc ještě řídil redakční magazín s kulturně publicistickým obsahem Rozhledy. I dál ale pokračoval ve své dokumentaristické činnosti z 60. let a na svůj úspěšný pořad Rozhlasové dokumenty navázal dlouholetým cyklem Fonogramy (s podobným formátem). Právě ten pak sestavoval ještě dlouhá léta po svém odchodu do důchodu v roce 1990. Právě archivní činnost je pro Cibulu v literární redakci ještě zásadnější než v předchozím angažmá.

V literární redakci se Cibula soustředil zejména na pořady s charakterem pásma. Ty skládal jako mozaiku z archivních nebo aktuálních rozhlasových záznamů, nechal k nim autenticky promlouvat odborníky a herce načítat texty.

Z nalezených archivních materiálů vytvářel vedle pravidelného cyklu Fonogramy i desítky, možná stovky dílčích pořadů. Tematicky opět navazoval na svou charakteristickou linii. Pořady měly obvykle charakter reportážního pásma, v němž skládal hold uměleckým osobnostem, básníkům, hercům nebo výtvarníkům a jejich tvorbě. Taková umělecká vzpomínková pásma obvykle vznikala při speciálních příležitostech. Pro příklad jmenujme pořad Hlasy a verše (vysíláno 24.12. 1972, stanice Vltava), v němž z archivních nálezů složil mozaiku českých básníků, jako byli Vítězslav Nezval, Konstantin Biebel, František Halas nebo Vilém Závada, recitujících vlastní verše. Dále hodinové literární pásmo Sedm barev duhy (vysíláno 24.12. 1987, stanice Vltava), v němž čeští malíři jako Alfons Mucha, Josef Lada, Max Švabinský, Václav Špála, Jan Zrzavý nebo Jan Slaviček hovořili o malování, ale i Vánocích nebo svém dětství. V roce 1984 zase Cibula připravil z archivních snímků z let 1956 – 1931 pásmo To je moje hudba, v němž Jiří Trnka, Jaroslav Seifert a Josef Sudek vyprávěli o svých oblíbených skladbách.

56 MATYS, Rudolf. Loučení s Václavem Cibulou. *Dokořán* [online]. 10.7.2009, 50, [cit. 2010-05-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecspisovatelu.cz/dokoran-50-louzeni-s-vaclavem-cibulou/>>.

Ne vždy tedy ale pracoval pouze s archivními záběry. Vedle reportážních, archivních pásem komponoval i pásma literární. Mezi nimi například *Stopami slávy* (vysíláno 27.8.1974, stanice Praha), na kterém spolupracoval se svým největším rozhlasovým přítelem a kolegou ještě ze III.okruhu Zdeňkem Boučkem⁵⁷. Šlo o literární pásmo o národním povstání ve Vysokých Tatrách složené z komentářů dvou mužských hlasů, udávajících faktické informace a popis událostí a do nich vstupujících reportáží s hranými výpověďmi těch, kteří povstání zažili. Nebo pásmo z roku 1971 *Země a lidé*, o životech a zvycích dřevorubecké vesnice pod Vysokými Tatrami, na kterém spolupracoval opět se Zdeňkem Boučkem a etnografem TANAPu Jánem Olejníkem.

Cibula se ale nepouštěl jen do líbivých a veselých témat. V rozhlasové tvorbě neopomíjel navíc ani své tradiční dětské publikum. O nich, spíše než pro ně vytvořil nádhernou, zároveň ale velmi citlivou a tematicky složitou rozhlasovou koláž *Hrob neznámého dítěte*, věnovanou Janu Masarykovi. V pásmu používá citáty z *Babičky* Boženy Němcové, z *Broučků* Jana Karafiáta i příběhy z *Nového Zákona* a politické projevy. Na příbězích dětí různých národností pak ilustroval problémy dětské duše v těžkých historických obdobích.

Vedle vlastních prací ale, podobně jako během svého angažmá v Lidové demokracii, vydával i práce pro režim nepohodlných, „zakázaných“ autorů a podepisoval je jinými jmény. *Po 68. roce spousta lidí, která předtím psala pro rozhlas, nemohla psát, tak mu dělali pořady a on je podepisoval jinak – například pro Jaroslava Poura, jeho bývalého kolegu, nebo pro pana Pavlíčka, taky pro Václava Havla. Pamatuji si, že někdy podepisoval pořady jménem Nová, zkrátka paní Nová. Nikdy s tím naštěstí neměl žádný malér, na to se zkrátka nedalo přijít.*⁵⁸

4.5.1. *Fonogramy – Dokumenty z rozhlasových archivů*

Cyklus měl velmi podobný koncept jako Cibulovy slavné Rozhlasové dokumenty z 60. let. Jeho základem byly materiály nalezené v rozhlasovém archivu. Oproti Rozhlasovým dokumentům se ale vedle osobností soustředil i na významné historické události, zajímavé oslavy svátků nebo významné historické projevy. Soustředil se ve skrze na jakákoliv témata, možná nejpatrnější je stopa literární. Jednoduché opodstatnění lze hledat v tom, že program spadl pod literární redakci, a tudíž přesněji

57 Zdeněk Bouček dělal v rozhlase tzv. lovce zvuků, právě s ním si Cibula po pracovní i osobní stránce nejvíce rozuměl a spolupracoval na mnohých pořadech.

58 Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou Praha : 25.dubna 2010

pasoval do jejího programového spektra. V rámci tvorby a hledání v archivech zároveň Cibula spolupracoval i s jinými novináři ze své mateřské redakce a přizpůsoboval hledaná témata aktuálním pořadům a průběžným plánům literárního oddělení.

Po realizační stránce šlo o velmi jednoduchý a finančně nenáročný koncept. Ovšem navzdory tomu, že měl pořad týdenní periodicitu, příprava, která vydání jediného pořadu předcházela a nad kterou Cibula strávil hodiny a dny v archivech, byla velmi náročná. Historická půlhodinka vždy sestávala ze samotného dokumentu a průvodního slova. Pořad se tudíž v podstatě obešel bez režiséra. Případné doplňující komentáře načítali herci. Každý díl se pak reprízoval vždy tři dny po odvysílání premiérového dílu.

Ve Fonogramech se soustředil jednak na hledání starých zvukových záznamů v rozhlasovém archivu – šlo zejména o hlasy známých literátů, umělců nebo politiků – které pak nechával odvysílat v plném znění. Současně s tím ale pátral i v jiných archivních zdrojích (rozumějme mimo Československý, potažmo Český rozhlas), do té doby zcela mimo okruh rozhlasového zájmu. Šlo zejména o staré, dávno zapomenuté nahrávky starých rozhlasových pořadů. Vzhledem k tomu, že většina těchto záznamů byla zničena, poztrácena nebo silně poničena (a to zejména v období normalizace), Cibula se pouštěl i do jejich rekonstruování (v rámci rekonstrukcí texty také načítali herci – hlavně Pavel Soukup a Martin Velda). Podle dochovaných textových záznamů nebo jen útržků historických pořadů pak skládal dohromady celé pořady. *Například v roce 1992 vysílala literární redakce takovou rekonstrukci čtyř zcela neznámých rukopisů Karla Čapka, jež byly objeveny v přerovském archivu.*⁵⁹ Cibulovi se navíc k rukopisům Čapkových přednášek (kterými v roce 1933 uváděl v rozhlase ukázky ze své nesmírně vzácné diskotéky), podařilo sehnat i desky z Čapkovy sbírky (v depozitáři Náprstkova muzea u Mělníka je našel dr. Karel Scheinpflug) a jimi tak dotvořil atmosféru všech čtyř „čapkovských“ dílů Fonogramů. V dubnu a květnu roku 1992 pak Fonogramy na Vltavě odvysílaly 4 slavné díly s názvem Karel Čapek – Cesta kolem světa na gramofonových deskách⁶⁰, skládající se primárně z Čapkových dochovaných přednášek (čte Hlas 2), z hudebních ukávek z Čapkových alb a popisných pasáží o Čapkově zálibě v hudbě a úvodu (čte Hlas 1). Jak moc byl Cibula svědomitý, pečlivý a angažovaný dokazuje i dopis, který adresoval v roce 1996 řediteli rozhlasu⁶¹ a v němž ho informoval o nálezu vzácných Čapkových přednášek a desek a také o tom, že Česká republika žádá UNESCO o grant na záchranu Čapkovy zcela unikátní a ve světě ojedinělé sbírky těch téměř 500

59 Cibulův návrh na nový cyklus literární redakce, neznáme datum, ze soukromé sbírky paní Vlasty Cibulové

60 1. z oblasti Itálie a Řecka, 2. z Portugalska, 3. a 4. z oblasti Černé Afriky

61 Objevený v Cibulových pozůstatostech, s datem 19.5. 1996

vzácných desek z Náprstkova muzea. Tehdy napsal : *Já mám Čapka odjakživa moc rád, mimochodem jsem kdysi dostal kvůli němu výpověď* (pozn. Z Lidové demokracie), *když jsem napsal, v jakém stavu je Strž. Hodně jsem se mu věnoval v rozhlase...A tak mě napadlo : Žádá-li republika o grant na záchranu té převzácné Čapkovy sbírky (což znamená hlavně náklady na přetočení a uchování), nemohl by k téhle záchraně přispět i troškou rozhlas, s nímž je Čapkovo jméno úzce spojeno? Já vím, že peněz je pramálo, ale nemohl by příspěvek rozhlasu spočívat právě v tom, že by pomohl ty desky přetočit? Co se týče práce s tím spojené, já bych se jí v případě potřeby rád ujal, a samozřejmě bez nároku na jakoukoliv odměnu...kdybyste s tím mohl aspoň trochu, drobátko pohnout, čtenáři Karla Čapka by Vám to nikdy nezapomněli.*

Čapkovi se ve Fonogramech věnoval poměrně často. Nakombinováním dalšího zachovaného textu z Čapkovy tvorby a zlomků zvukových záznamů (mimochodem jde o jediný dochovaný záznam hlasu K.Čapka – viz. níže) Cibula podobně zrekonstruoval celé Čapkovo vánoční poselství z roku 1937. Podobnou rekonstrukcí se Cibula vracel i ke svým starým pořadům – například k cyklu 33 otázek Marcela Prousta, zvukové záznamy některých dílů byly během normalizačních čistek v rozhlase zničeny a například díly s Milanem Uhdem, Milošem Formanem nebo Janem Trefulkou pak rekonstruoval zpětně na základě textových podkladů. Podobně do vysílání vracel i některé díly svého pořadu *Sám doma s hudbou*, kterou má rád. Takové metody nebyly do té doby v rozhlase vůbec využívány a Cibula se tím pádem přičinil o nový a zcela unikátní přístup k dobovým archiváliím.

Ujal se dále i práce nad zvukovými záznamy, které do té doby nebyly z větší části ani zaevidovány v rozhlasovém archivu. Řeč je o fondu želatinových a decelitových fólií, jichž se do té doby každý, zejména kvůli náročnosti práce s takovými materiály, bál ujmout. Právě Cibula spolu s archivními pracovníky tyto fondy prozkoumal a identifikoval. A výsledkem byl nález unikátních nahrávek z dvacátých a třicátých let. O jeho zodpovědnosti (jak vůči historickým unikátům, tak vůči posluchačům, které chtěl s nalezenými nahrávkami seznamovat) a lásce i zájmu o archivní práci svědčí jednoduchý fakt, že o možnost pustit se do náročného bádání, žádal vedení rozhlasů sám. *Už jednou jsem takovou identifikační práci s fóliemi dělal a myslím, že archiv z těchto nálezů získal nová cenná čísla, jež by jinak byla odsouzena k zapomenutí a zničení, protože čas na těchto fóliích pracuje neúprosně.* ⁶² Díky pečlivému prozkoumání archivních záznamů a za spolupráce pamětníků se například Cibulovi podařilo identifikovat záznamy hlasů Josefa Mařatky, Václava Talicha nebo Jaroslava Ježka a zhodnotit je ve vysílání.

62 Cibulův návrh na nový cyklus literární redakce, neznáme datum, ze soukromé sbírky paní Vlasty Cibulové

Cibulova obliba u posluchačů a zároveň jejich důvěra v jeho práci byla tak silná, že mu dokonce sami posluchači zasílali své soukromé nahrávky. Četné materiály proto nasbíral ať už díky svým literárním kolegům (například Adolfu Branaldovi), nebo řadovým posluchačům. Touto cestou se mu do rukou dostaly vzácný projev Jana Masaryka, další vzácné desky s hudbou nebo například záznam ze zkoušky Talichova komorního orchestru.

Náměty a materiály hledal i ve vídeňském archivu, který byl tou dobou největším na světě. Právě v něm našel unikátní hlasové záznamy A. Schnitzlera, Hofmannsthal, Mac Burckhard, Julia Ganse von Ludassyho nebo dokonce Františka Josefa, hovořícího v roce 1903 o významu zvukového záznamu lidského hlasu. Netřeba konstatovat, jak velkým unikátem tak starý záznam byl.

Obsahová stránka Fonogramů nebyla jednotná. Tematicky se dotýkala všech rovin. Namátkou vyberme několik dílů k demonstrování tematické rozličnosti – Jak se stavěly betlémy, Písničky a scénky z válečků fonografu, Vypravuje Hanči Kozinová, Jak vznikla opona ND, Hovoří Jiří Brdlík, lékař dětí, Nejstarší českí spisovatelé, Písničky ze Švejka, J.S.Machar vypravuje o svém dětství, Jak se slavil masopust v jižních Čechách, Slavné brepty sportovních reportérů nebo František Kocourek – reportér ČSR – 1939. Na kvalitu Fonogramů nemělo vliv jen to, že měl Cibula snad štěstí, snad dobrý instinkt na nacházení skutečných unikátů, ale i to, že nalezené nahrávky dokázal skvěle zpracovat, posoudit jejich historickou relevanci, zařadit je do historického kontextu a ještě je přidružit k dalším nahrávkám podobné tematiky. Z nalezených zvukových stop často vytvářel tematické dokumenty. To se ukázalo například v dílech - Neuhodíš ani květinou. Ženská okénka v pražském rozhlase 1935 – 1938(1.5.91), Hlasy prvních prezidentů – T.G.Masaryk (1928) a E.Beneš (1935) (8.5.91), Emanuel Moravec a ti druzí – hlasy z protektorátu nebo vzácné hlasy z nejstaršího archivu světa – Hovoří prezident Wilson, císař Vilém II., Arthur Schnitzler, Hugo von Hoffmansthal a další. Pokud šlo o historická témata, komponoval z nalezených zvuků příběh či svědectví o konkrétní dobové události doplněné zvukovými svědectvími nebo projevy politiků. Jako v případě dílu Mnichov 1938 (z roku 1993), v němž načítá příběh Mnichovské dohody s veškerým historickým kontextem od nástupu Adolfa Hitlera k moci v Německu až po vypálení Lidic, který doplňuje sedmašedesátí zvukovými stopami včetně abdikace prezidenta Beneše, projevů Adolfa Hitlera, autentického hlášení vídeňského rozhlasu, slibu prezidenta Emila Háchy záhy po zvolení do čela protektorátu, projevů Ferdinanda Peroutky nad hrobem Karla Čapka, autentických rozsudků říšského soudu nebo svědectví žen z vypálených Lidic. De facto zkomponoval ze zvuků souvislé, téměř hodinové, dokumentární pásmo.

Speciální prostor věnoval i krátkým archivním snímkům, většinou z fonoarchivu ČAV, ve znění, jak je natočil společnost Pathé spolu s pražským Radiojournalem v letech 1929 – 1934, ale i snímky starší. V této sekci zazněly díly jako Jiří Karásek ze Lvovic : Chvála záznamu lidského hlasu, Viktor Dyk : Já byl jsem smutný, Josef Lada : Moje Vánoce, Jan Zrzavý : Moje Praha nebo Přemysl Šámal : Uvítání TGM před Staroměstskou radnicí 18.12.1918, TGM : Z projevu v Národním shromáždění 28.10.1928 nebo Tomáš Baťa : Úvahy o podnikatelích.

V archivech se Cibulovi podařilo najít i naprosto unikátní záznamy hlasů, o čemž vypovídají i jeho poznámky k jednotlivým nálezům, adresované vedení redakce. V nich se zmiňuje například o záznamu proslovu Ferdinanda Peroutky nad hrobem Karla Čapka při jeho pohřbu na Vyšehradě 29.12. 1938 – *celé to má 2 minuty, je slyšet vzlykání paní Scheinpflugové, která stála vedle něho.* Podobný skvost se podařilo objevit u samotného Karla Čapka, o němž přitom bylo známé, jak nerad mluvil na mikrofon – *Existuje jediný záznam Čapkova hlasu : 24.12.1937 vysílal rozhlas pásmo Pozdrav lidem dobré vůle⁶³, v něm se obracel k. Čapek se svým poselstvím na Rabíndranáta Thákura⁶⁴, pak to překládal Vincenc Lesný...To všechno, celý pořad, se zachovalo, i když jsme to museli sestavit z úlomků. Čapkův hlas se tu zachoval, je útlý a křehký..uvádí ho anglicky hlasatelka.* V archivech například Cibula našel i jediný záznam hlasu Vladislava Vančury. A pokud nenalezl hlas, dokázal do vysílání dostat alespoň situaci a atmosféru. O tom svědčí případ Alberta Einsteina, k němuž se v rozhlasové vysílání Poselství dobrým lidem obracel František Křížík skrze živý telefonický rozhovor, *čeká se na odpověď* (A.Einsteina na Křížíkovu výzvu), *ale pak oznamuje hlasatelka, že pro bouře na Atlantikem není Einsteinově odpovědi rozumět – ten kratičký kousek lze vysílat, tedy to, jak to hlasatelka oznamuje.*

4.6. Rozhlasové hry

Na základě předešlých rozborů by se zatím mohlo zdát, že se Václav Cibula v rámci své rozhlasové aktivity soustředil výhradně na práce jiných a zůstával spíše v roli „třídíče“, který posluchačům zprostředkovával slova umělců, unikáty rozhlasových archivů nebo výběr těch nejzásadnějších literárních děl. Není tomu ale tak. Paralelně vedle redakční práce totiž stíhal navíc i vlastní

63 Pozdrav lidem dobré vůle vysílaly na Štědrý večer všechny stanice Československého rozhlasu od 23 hodin, šlo o zvláštní mírovou výzvu, poselství. Pořad se předtácel už 21. prosince. Ve studiu tehdy byli Karel Čapek, jeho překladatel do angličtiny Vincenc Lesný, František Křížík, jeho překladatel do angličtiny profesor Otakar Matoušek a hlasatelka Marie Tomanová.

64 indický básník (1961 – 1941)

rozhlasovou tvorbu. Právě jeho první rozhlasová hra Tunel (1947) byla jeho vůbec prvním literárním počinem. V ní čerpal ze svých čerstvých zážitků z totálního nasazení. Od roku 1947 pak napsal celkem patnáct rozhlasových her pro mládež i dospělé, které se vysílaly nejen u nás, ale takřka po celém světě (například v Německu, Bulharsku, Jugoslávii, Anglii, Švýcarsku, Kanadě, na Kypru nebo Novém Zélandu) a rozhlasových seriálů. Mezi nejznámější patří Obyčejná sobota (1964), právě ta byla zanedlouho přeložena do angličtiny a jako vůbec první česká hra odvysílána v Kanadě, na Novém Zélandě a v Anglii. Unikátním projektem byla i pohádková hra vysílaná ve Skautu pro mateřské školy – Jak se Berta stala královnou francouzskou (1966). Dále Stromy (1967, vysílána v Kanadě a Jugoslávii), Něco jako hvězda (1967), Jinovatka v parku (1967), Setkání (1974), M+M (12dílný seriál pro mládež, 1980), seriál Jak se máte, Vondrovi?, Vlajka na vrcholu (1981, ve hře použil i autentické zvukové nahrávky československých horolezců z výpravy v Himalájích), Cena života (1981). Některé z nich byly vydány v knižních sbornících Rozhlasová hra, oceněny v různých soutěžích a překládány do cizích jazyků. *Vesměs jde o kultivované texty, psané se zkušeností poučeného rozhlasového profesionála; jejich poutavý děj často nese výrazná etická poselství, týkající se např. lidské solidarity, obětavosti, neokázalého hrdinství, pozitivního vztahu k přírodě.*⁶⁵

Vedle rozhlasových her psal, zejména ze začátku své rozhlasové kariéry, i útlejší rozhlasová vyprávění. Mezi nimi například Svět před námi (1960) nebo Lidé z Vysokých Tater (1963, vyprávění o těch, kteří si říkají Tatranci).

Pro rozhlas také vytvářel dramaturgie zahraničních próz. Nejslavnější Cibulovou úpravou je dramaturgie románu Aucassin a Nicoletta, Pol Quentin, Severní ostrov podle povídky Jurije Kazakova „Na ostrově“.

65 Ješutová, Eva a kolektiv. *99 významných uměleckých osobností rozhlasu*. Praha 2008. str. 20.

Závěr

Z analýzy Cibulova díla vyplývá, že jeho rozhlasová činnost byla v ohledu kvantitativním skutečně tou nejvýraznější. V rozhlasu prožil na plný úvazek 26 let od roku 1964 do roku 1990, proto i z hlediska časového je jeho rozhlasové působení tím nejsignifikantnějším. Svou rozhlasovou kariéru započal na nově vzniklém, nedlouho fungujícím III. programu – Československo II, okruhu pro náročného posluchače, kde se soustředil zejména na komponování publicistických pořadů a napsání dvou slavných rozhlasových cyklů – Antická a Etická knihovna. Od 70. let pak působil v literární redakci, kde vznikla nejpodstatnější část jeho dokumentů z rozhlasových archivů.

Mezi čtyřmi oblastmi, do kterých lze jeho tvorbu pro rozhlas rozdělit (tedy – publicistické pořady, literárně-rozhlasové cykly, archivní činnost a rozhlasové hry) dominuje jeho práce s rozhlasovými archiváliemi a jejich následné dokumentaristické zpracování. V této oblasti byl Cibula velkým novátorem a de facto jako jeden z prvních začal zvukových záznamů z archivu využívat a zhodnocovat je ve vysílání. Do 60.let byl jinak rozhlasový archiv jen minimálně využívaným zdrojem.

Do kategorie pořadů komponovaných z archivních záznamů řadíme Cibulův projekt Rozhlasové dokumenty, které vytvářel na III. programu, v literární redakci je pak vystřídal archivní cyklus Fonogramy. Nejvýraznějšími pořady z okruhu publicistiky jsou pak Sám doma s hudbou, kterou má rád, Benefice a 33 otázek Marcela Prousta. Za nejvýznamnější Cibulův rozhlasový počín lze dle pamětníků i dobových reakcí považovat dva literárně-rozhlasové cykly Antická a Etická knihovna.

Nejpodstatnější část autorových prací evidovaných v Archivu Českého rozhlasu a zároveň i nejpodstatnější část jeho pozůstalosti tvoří jeho dokumentaristická práce s archivy. Po komparaci obou zdrojů je ale bohužel nutné konstatovat, že oba obsahují pouze zlomek Cibulovy tvorby. Archiv (databáze AIS) eviduje vedle rozhlasových her 691 Cibulových (autorských) pořadů, dokumentů a cyklů, naprostá většina z nich ale pochází až z 90. let nebo vznikla až po roce 2000, tedy z doby, kdy už Cibula spolupracoval s rozhlasem jen externě. Náhled do pořadů z 60. – 80. let nabízí rozhlasová databáze zvukových pásek (AF). Ani ty ale nejsou kompletní a neobsahují zdaleka všechny Cibulův odkaz. Velkou část chybějících záznamů ale obsahuje právě jeho rozsáhlá pozůstalost, ovšem jen v textové podobě, v podobě scénářů nebo natáčecích plánů, často bez data natáčení nebo vysílání.

Uspořádání takového kvanta zásadních a cenných materiálů vyžaduje odborný dohled a dlouhodobější a intenzivnější bádání. Díky laskavosti manželky PhDr. Václava Cibuly, paní Vlasty Cibulové se podařilo nezpracované materiály, které scházejí i v evidenci rozhlasového archivu, získat pro potřeby knihovny Fakulty sociálních věd. Vzhledem k svému zájmu o téma jsem se rozhodla zabývat se pozůstalostí i dál a její kompletní přehled zpracovat v diplomové práci, která mi svým rozsahem dovolí uchopit téma s plnou šíří a hloubkou, kterou si zaslouží.

Resumé

From the analysis of Václav Cibula's works of art, it is clear that, considering quantity, his broadcasting production is the most prominent next to his belletristic and translational work. He worked in the "Czechoslovakian broadcast" from the year 1964 until 1990 - at first on the newly founded broadcasting loop "Czechoslovakia II" and then in the literary editorship. He externally cooperated with the broadcast even long after his retirement. His major contribution to broadcasting journalism can be seen especially in his work with archive materials and their following documentary processing. Moreover, he was among the first who began to work with the sound data record from the transcription library and so he initiated a new era of dealing with archival documents and their assessing in the broadcast.

Apart from working with transcription library, he took part in a number of public shows ("Ticket Night", "Home Alone with Music He Likes", "33 Questions of Marcel Proust"), broadcasting bands and broadcasting ceilidhs. He then wrote 15 broadcasting plays and broadcasting series for "Český rozhlas" for which he won many awards and which were also translated into foreign languages and broadcast abroad.

Last but not least, he also created two unique loops drawing from the works of antique and modern thinkers and philosophers for the broadcast – "The Antique and Ethic Library".

Použitá literatura a prameny

BABORÁKOVÁ, Ilona. *Spisovatele.cz* [online]. 2001 [cit. 2010-03-14]. Václav Cibula. Dostupné z WWW: <<http://www.spisovatele.cz/vaclav-cibula>>.

Běhal, Rostislav. *Kdo je kdo v sedmdesátileté historii Českého rozhlasu*. Praha : Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, 1993.

JEŠUTOVÁ, Eva a kolektiv autorů. *Od mikrofonu k posluchačům : z osmi desetiletí českého rozhlasu*. 1. vyd. Praha : Český rozhlas, 2003. 450 s. ISBN 80-86762-00-9.

JEŠUTOVÁ, Eva a kolektiv autorů. *99 významných uměleckých osobností rozhlasu : čeští tvůrci slovesných pořadů*. 1. vyd. Praha : Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, 2008. 198 s. ISBN 978-80-254-1703-4.

Knihovnička [online]. 2010 [cit. 2010-03-16]. Životopis : Cibula Václav. Dostupné z WWW: <<http://www.knihovnicka.net/autor/10322-cibula-vaclav/zivotopis-biografie>>.

MATYS, Rudolf. Loučení s Václavem Cibulou. *Dokořán* [online]. 10.7.2009, 50, [cit. 2010-05-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecspisovatelu.cz/dokoran-50-louceni-s-vaclavem-cibulou/>>.

Obec překladatelů [online]. 2000 [cit. 2010-03-16]. Václav Cibula. Dostupné z WWW : <<http://www.obecprekladatelu.cz/C/CibulaVaclav.htm>>.

PACOVSKÝ, Jaroslav. *Na vlnách rozhlasu : 1923-1993*. Praha : Český rozhlas, 1993. 158 s.

Rozhlasová historie : Osobnosti rozhlasu [online]. 2000-2010 [cit. 2010-05-16]. Jaroslav Pour. Dostupné z WWW : <http://www.rozhlas.cz/rozhlasovahistorie/lide/_zprava/693865?hodnoceni=1>.

RŮŽIČKA, Daniel. *Totalita.cz* [online]. 2000 [cit. 2010-05-16]. Sdělovací prostředky. Dostupné z WWW : <<http://www.totalita.cz/sp/sp.php>>.

SVADBOVÁ, Blanka. *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 2004, 9. ledna 2009 [cit. 2010-03-14]. Václav Cibula. Dostupné z WWW : <<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=680>>.

TOMEK, Prokop. *Totalita.cz* [online]. 1999-2010 [cit. 2010-05-16]. 50.léta - budování totalitního státu. Dostupné z WWW : <<http://www.totalita.cz/50/50.php>>.

Zemřel autor Pražských pověstí. *Lidové noviny* [online]. 8. června 2009 [cit. 2010-03-16]. Dostupný z WWW:<http://www.lidovky.cz/zemrel-autor-prazskych-povesti-dn7-/ln_noviny.asp?c=A090608_000059_ln_noviny_sko&klic=231919&mes=090608_0>.

Pozůstalost Václava Cibuly

Archiv Českého rozhlasu

Osobní rozhovor autorky práce s manželkou V. Cibuly, paní Vlastou Cibulovou, Praha 25.dubna 2010

Osobní rozhovor autorky práce s režisérem Mgr. Jiřím Hrašem, Praha 26.května 2010

Osobní rozhovor autorky práce s publicistou a rozhlasových redaktorem Rudolfem Matysem, Praha 15.května 2010

Osobní rozhovor autorky práce se zaměstnankyní Archivu Českého rozhlasu Jaroslavou Novákovou, Praha 8. dubna 2010

Osobní rozhovor autorky práce se zaměstnancem Archivu Českého rozhlasu Jiřím Hubičkou, Praha 12.května 2010

Seznam příloh

Příloha č. I : Portrét Václava Cibuly, ze soukromého rodinného alba, poskytla manželka V. Cibuly, paní Vlasta Cibulová (fotografie)

Příloha č. II : Cibulovy literární počátky, nalezené v soukromých denících

Příloha č. III : Bibliografie Václava Cibuly

Příloha č. IV : Soupis Cibulových děl evidovaných v Archivu ČRo v databázi Rozhlasová hra

Příloha č. V : Soupis Cibulových autorských děl evidovaných v Archivu ČRo v databázi AIS

Příloha č. VI : 33 otázek Marcela Prousta

Příloha č. VII : Osobní rozhovor s publicistou, rozhlasovým redaktorem a bývalým kolegou V. Cibuly Rudolfem Matysem

Příloha č. VIII : Osobní rozhovor s bývalým kolegou V. Cibuly, nyní zaměstnancem Archivu Českého rozhlasu a tvůrcem pořadů z programové řady Fonogramy Mgr. Jiřím Hubičkou

Přílohy

Příloha č. I : Portrét Václava Cibuly, ze soukromého rodinného alba, poskytla manželka V. Cibuly, paní Vlasta Cibulová (fotografie)

Obrázek 1 Václav Cibula na gymnáziu

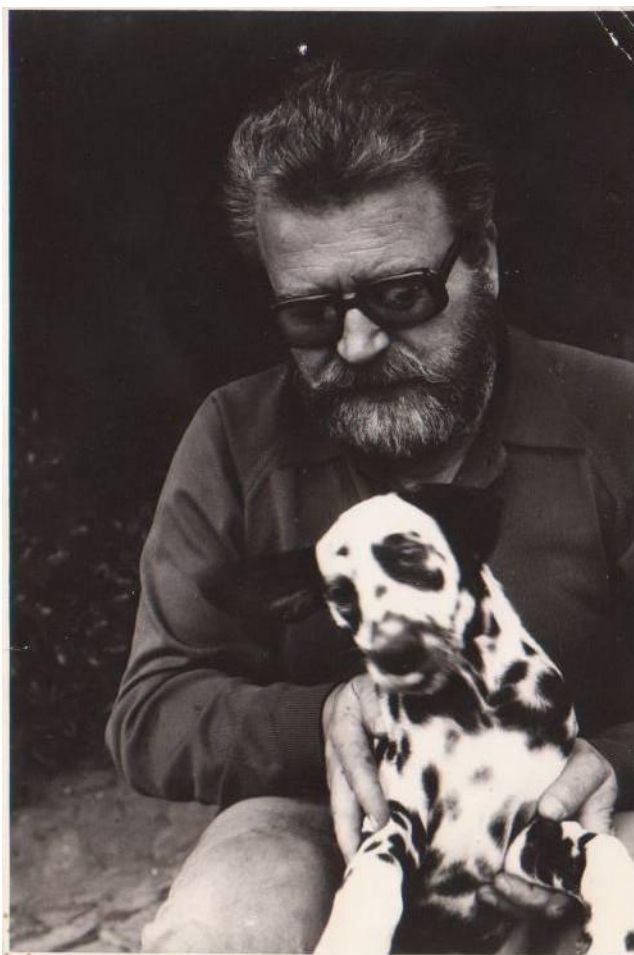
Obrázek 2 Václav Cibula v 50.letech

Obrázek 1 Václav Cibula v Tatrách

Obrázek 4 Václav Cibula s dcerou Kristýnou na zahradě
rodinného domu na Barrandově

Obrázek 5 Václav Cibula s dalmatinem Kubou

Obrázek 6 Václav Cibula při natáčení v Českém rozhlasu

Obrázek 7 Václav Cibula při natáčení v Československém rozhlasu

Obrázek 8 Václav Cibula s rodinou. Zleva: syn David, Václav Cibula, manželka Vlasta, dcera Kristýna

Obrázek 9 Václav Cibula

Prasklý díbán

Bratříček studánky jež sni' mu u prahy
v dávno jež suchém věsu prasklý díbán
leští' lisě u kamene
vnořené hrdlo do framene
k přeměně dávno odhodlán

Uchem jež neslyší než ticho naprasklým
hrdlem z hlíny tak vyprálené od slunce
už dávno víno neleklo
jím modro nebes protéklo
a kolebá se v modré vlnce

jen času příst díbán posouvá bedlivě
jen měsíc vidí jej a laně
když přicházejí v noci snít
z framene lmu a hvězdy pít
jich studánka má plně dlaně

Slaný, 21. IX. 1941.

Předjaří

Z kostnice riny prchnul mráz
a rdousí moji krajinu

dlaň mlhy přikrývá ti oči
abys neviděl pářivou hloubku pádu
ramena ruka ve vlasech
ramena bylky vodopádu

slunce se ~~so~~ valí po kolejích dálky
a bílá plachetnice nad lesem
jei rozstěhává stopy větrem
a já - už teplo ani nenesem

Na ráhonech se sněhové prsty
pomalu douávají oholíky vloček
a čas ten věčný sahradník
jeu jednou pole přecora

a bude jaro

Slaný, 19. 1. 1942.

Příloha č. III : Bibliografie Václava Cibuly

Beletrie :

- Jezero naděje (pohádky pro děti – Praha, SNDK 1955)
- Modrá protěž (novela pro děti – Praha, SNDK 1959)
- Na horách a na moři (Cestopisné črty – Praha, LD 1960)
- Tatry mého srdce (črty – Praha, LD 1963)
- Hrdinské legendy staré Francie (převyprávění hrdinské epiky pro mládež – Praha, SNDK 1963, 2. vydání Albatros 1973, 3. vydání Albatros 1981, přeloženo také do maďarštiny, slovenštiny a němčiny)
- Život v manéži (příběh cirkusu K. Kludského – Praha, Orbis 1966, 2. vyd. Orbis 1970)
- Meč a píseň (převyprávění evropské hrdinské epiky pro mládež, spolu s V. Hulpachem a E. Fryntou, Praha, Artis 1970 ; pod názvem Hrdinové starých evropských bájí, Victoria Publishing 1995, přeloženo do holandštiny, němčiny, francouzštiny a angličtiny)
- Honba za rádiem (převyprávění románu Paula d'Ivoia pro mládež, Albatros 1971)
- Zálesáci z Arkansasu (převyprávění románu Gustava Aimarda pro mládež, Praha – Albatros 1971)
- Pražské pověsti (1.vydání Praha, Orbis 1972, 2.vyd. tamtéž 1977, 3.vyd. Panorama 1983, 4. rozšířené vyd. Adonai 2002, cizojazyčná vyd. : maďarsky Budapešť 1977, německy 1981,1982)
- S prázdnou kapsou kolem světa (převyprávění románu Paula d'Ivoia pro mládež, Praha, Albatros 1973)
- Čarovný zeměklíč (tatranské pověsti pro děti, Praha, Albatros 1976, 2.vyd. tamtéž 1985)
- Cid a jeho věrní (převyprávění španělské hrdinské epiky pro mládež, Praha, Albatros 1978, 2.vyd. tamtéž 1989)
- Nové pražské pověsti (pověsti z okrajů Prahy, Praha, Panorama 1981)
- Příběhy o taškářích (pohádky, Praha, Artia 1981, 2.vyd.tamtéž 1981, 3. vyd.tamtéž 1983, přeloženo do němčiny a francouzštiny)
- Do videnia, Vysoké Tatry (črty, slovensky – Práca 1981)
- Taškář Ferrazzanu (převyprávění italských pohádek, Albatros 1985)
- Jánošík (román pro mládež dle archivních dokumentů, Albatros 1984)
- Španělské pohádky (převyprávění španělských pohádek, Albatros 1984)

O Enšpíglovi (Praha, Albatros 1986)

Pražské figurky (příběhy známých pražských figurek pro mládež i dospělé, Praha, Panorama 1984)

Objevujeme Prahu (zajímavosti o Praze pro mládež, Albatros 1988)

Francouzské pohádky (převyprávění francouzských lidových pohádek, Albatros 1990)

Královská cesta (průvodce klasickou pražskou trasou, Praha, Academia 1994, přeloženo do angličtiny a němčiny)

Příspěvky ve sbornících:

Světové rozhlasové hry (Bratislava 1961)

Rozhlasové hry (1965; zde Obyčejná sobota)

Strašidelné příběhy města pražského (1990, ed. D. Vlašínová)

O obrech (1999, ed. Z. Kovaříková)

Moje nová kniha pohádek (1998)

Babiččina kniha pohádek (2001)

V. Hulpach: Pověsti z Čech, Moravy a Slezska (2007, zde pověsti o Praze V. C.)

Uspořádal a vydal:

A. Daudet: Krásná Niverňanka a jiné povídky (pro ml., 1967, též překlad)

Čtení z antiky. Rozhlasová Antická knihovna, cyklus četby ze starověkých myslitelů (1969, s D. Maxovou; překlad z latiny a řečtiny kol.).

Překlady z francouzštiny

Aimard, Gustave: *Zálesáci z Arkansasu* (Les Trappeurs de l'Arkansas; R-převyprávění, Praha, Albatros 1971)

Aveline, Claude: *O lvu, který měl rád jahody* (pohádky, Praha, Albatros 1975)

Clair, René: *Velké manévry* (filmový scénář, ČSF 1957)

Clébert, Jean-Paul: *Zajatci tmy* (Le Blockhaus; R, Praha, Svobodné slovo-Melantrich 1958)

Cohen /Cohenová/, Vivianne: *Veselá škola* (naučná kniha pro děti, Praha, Albatros 1977)

Gilmar, S.: *Talisman jménem Cyrano* (La Mascotte du cours moyen; N pro mládež, Praha, Albatros 1969)

Chabrillat, Henri - d'Ivoi, Paul: *S prázdnou kapsou kolem světa* (Les cinq sous de Lavarède; R, Praha, Albatros 1973)

d'Ivoi, Paul: *Honba za rádiem* (La chasse au radium; R, Praha, Albatros 1970)
Lanzmann, Jacques: *Šťvanec se vrací* (Le Rat d'Amérique; R, Praha, Mladá fronta 1964)
Leblanc, Maurice: *Arsène Lupin contra Herlock Sholmes* (R pro děti, Praha, Albatros 1971)
Leblanc, Maurice: *Arsène Lupin kontra Herlock Sholmes / Blondýnka* (Arsène Lupin contre Herlock Sholmes / La Dame blonde; RR pro děti, Praha, Albatros 1987)
Leprince de Beaumont, Jeanne-Marie: *Kráska a zvíře* (pohádka, Praha, Artia 1971)
Mérimée Prosper: *Lokis* (N, in: *Deset francouzských novel*, Praha, Československý spisovatel 1959)
Mérimée, Prosper: *Tamango* (Tamango; VN, Praha, Vyšehrad 1951, + Josef Čermák, Jaroslav Zaorálek)
Quentin, Pol - Bellak, Georges: *Fotbal* (Football; D, Praha, DILIA, 1962)
Soriano, Marc: *Nezvěstný plukovník* (Le colonel introuvable; N pro mládež, Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1967)

Překlady ze španělštiny

Alemán, Mateo: *Dobrodružný život Guzmána z Alfarache* (Vida de Guzmán de Alfarache; R, Praha, SNKLU 1964)
Blasco, Vicente Ibáñez: *Vinné sklepy* (R, Praha, SNKLHU 1956)
Castro, Ernesto L.: *Ostrované* (Los Isleros; R, Praha, SNKLHU 1958)
Cervantes Saavedra, Miguel de: *Bdělý strážný* (La guarda cuidadosa; D, Naše vojsko 1955)
Goytisolo, Juan: *Svátky* (Fiestas; R, Praha, SNKLU 1962)

Televizní hry

Případ Jules Verne (1971)
Horolezci (spolu s Ed. Vernerem, 1973)
Romance z Hlubočep (1978)

**Příloha č. IV : Soupis Cibulových děl evidovaných v Archivu ČRo v databázi
Rozhlasová hra**

- H12746 AL:Cibula, Václav TI:Ze země prchající laně PX:8
- H21474 AL:Cibula, Václav TI:Svět před námi PX:44
- H21599/4 AL:Cibula, Václav TI:O tužce PX:3
- H21599/5 AL:Čapek, Václav TI:O vánocích, které nechtěly přijít PX:3
- H23019 AL:Cibula, Václav TI:Obyčejná sobota PX:45
- H23038 AR:Cibula, Václav TI:Poslední výprava rytíře Rolanda PX:48
- H23636 AL:Armen, Mkrtič AR:Cibula, Václav PR:Motalová, Ludmila TI:Čas na zázrak PX:34
- H23786 AR:Pohl, Josef PR:Cibula, Václav TI:Operace "Bohyně Kálí" PX:50
- H23838 AL:Sejfullinová, Lidija AR:Cibula, Václav TI:Viriněja PX:39
- H23862 AR:Cibula, Václav TI:Něco jako hvězda PX:47
- H23995 AR:Cibula, Václav TI:Aucassin a Nicoletta PX:57
- H24253 AR:Cibula, Václav TI:Stromy PX:31
- H24614 AR:Cibula, Václav TI:Něco jako hvězda PX:59
- H24951 AL:Kazakov, Jurij AR:Cibula, Václav PR:Kadlecová, Jana TI:Severní ostrov PX:28
- H25869 AR:Cibula, Václav TI:Dvaatřicet metrů PX:47
- H25990 AR:Cibula, Václav PR:Preisner, Rio TI:Pan Karlíček PX:17
- H26224 AL:Goytisoló, Juan PR:Cibula, Václav TI:Svátky PX:110
- H26515 AL:Cibula, Václav TI:Setkání PX:34
- H27412 AL:Nová, Libuše; Cibula, Václav TI:Červené jahody PX:49
- H27446 AL:Cibula, Václav TI:Oranžová cesta PX:27
- H27643 AL:Cibula, Václav TI:Samoobsluha PX:32
- H27692 AL:Nová, Libuše; Cibula, Václav TI:Čára života PX:19
- H28180 AR:Cibula, Václav TI:Růže pro Helenu PX:31
- H28473 AR:Cibula, Václav TI:Lavina PX:63
- H28720 AR:Cibula, Václav TI:Vlajka na vrcholu PX:36
- H29082 AR:Cibula, Václav TI:Rozhodnutí PX:24
- H29101 AR:Cibula, Václav TI:Údolí fialových petrklíčů PX:28

H29105 AR:Cibula, Václav TI:Dračí smyčka PX:26
H29106 AR:Cibula, Václav TI:Kamzík PX:27
H29107 AR:Cibula, Václav TI:Výstava PX:22
H29123 AR:Cibula, Václav TI:Jirka s trumpetou PX:24
H29160 AR:Cibula, Václav TI:Magnetofon PX:25
H29166 AL:Ausmane, Sembeme AR:Cibula, Václav PR:Ortová, Jarmila TI:Černoška od paní X PX:20
H29171 AR:Cibula, Václav TI:Požár PX:21
H29207 AR:Cibula, Václav TI:Šestá příčka PX:24
H29225 AR:Cibula, Václav TI:Poslední táborák PX:22
H29229 AR:Cibula, Václav TI:Růže pro šerpu PX:26
H29848 AL:Cibula, Václav TI:Cena života PX:47
H30236/03 AL:Alemán, Mateo PR:Cibula, Václav TI:Zrcadlo v katedrále PX:17
H30622 AL:Cibula, Václav TI:Cítit opět toto slunce PX:27
H31078 AL:Majerová, Marie AR:Cibula, Václav; Pecháčková, Františka TI:Rozhlasový Slavín PX:17+7
H31079 AL:Burian, Emil František AR:Cibula, Václav; Nová, Libuše TI:Rozhlasový Slavín PX:22+8
H31123 AR:Cibula, Václav; Tieftrunk, Karel TI:Rozhlasový Slavín PX:22
H32274 AL:Szakonyi, Károly AR:Cupa, Juraj; Cibula, Václav PR:Rossová, Anna TI:Náš zahraniční host PX:39
H32328 AL:Moinot, Pierre AR:Cibula, Václav PR:Horečka, Svatopluk TI:Noc a okamžik PX:21
H32572 AL:Řehák, Svatopluk AR:Cibula, Václav TI:Anamnéza PX:32
H32592 AL:Fournel, Paul AR:Cibula, Václav PR:Vinšová, Kateřina TI:Sladké snění paní a dívek PX:27
H32773 AL:Knížek, Josef AR:Cibula, Václav TI:Kořen PX:13
H33087 AR:Pavlíková, Yveta; Cibula, Václav TI:Literární magazín PX:17
H33121 AR:Cibula, Václav TI:Zem, z níž jsme vyšli PX:20
H34374 AL:Kubátová, Marie AR:Cibula, Václav TI:A neslyšet, jak míjí čas PX:22
H34374 AL:Nasková, Růžena; Kohout, Eduard; Lada, Josef; Plicka, Karel; Slaviček, Jan; Štěpánek, Zdeněk; Švabinský, Max; Kubátová, Marie TI:A neslyšet, jak míjí čas PX:22
H36867 AL:Cibula, Václav TI:Benefice pro Jiřího Adamíru PX:5

H36879 AR:Cibula, Václav TI:Benefice pro Eduarda Kohouta PX:7
H36943 AR:Cibula, Václav TI:Benefice pro Bohuše Záhorského PX:6
H36962 AL:Mrštíkovi, bratři; Cibula, Václav; Skácel, Jan; Čapek, Karel; Seifert, Jaroslav; Včelička, Géza; Lada, Josef; Nepil, František; Capote, T.; Křička, Petr; Preclík, Vladimír; Jeffers, R.; Undsetová, Sigrid; Vrchlický, Jaroslav; Neruda, Jan; Smetanová, Jindřiška; Hádek, K. AR:Valtrová, Marie TI:V záři betlémské hvězdy PX:43
H36995 AR:Cibula, Václav; Valentová, Olga TI:Křišťálová noc PX:13
H37169 AL:Courtade, Pierre AR:Cibula, Václav PR:Kárl, Ludvík TI:O užitečnosti zrcadel PX:14
H37174 AL:Florian, Miroslav AR:Cibula, Václav TI:Setkání před mikrofonem PX:27H37234 AR:Cibula, Václav TI:Benefice pro Felixe le Breux PX:5
H37249 AR:Cibula, Václav TI:Benefice pro Zdenka Štěpánka PX:8
H37314 AR:Cibula, Václav TI:Benefice pro Jiřinu Šejbalovou PX:7
H37458 AR:Cibula, Václav TI:Mnichov 1938 PX:36
H37929 AL:Mérimée, Prosper PR:Cibula, Václav TI:Lokis 1. - 4.
H39447/30 AL:Hurník, Ilja; Šrut, Pavel; Cibula, Václav; Žáček, Jiří; Šrámková, Marta; Syrovátka, Oldřich TI:Ostrov, kde rostou housle 30. PX:15
H39447/43 AL:Cibula, Václav TI:Ostrov, kde rostou housle 43. PX:17

**Příloha č. V : Soupis Cibulových autorských děl evidovaných v Archivu ČRo
v databázi AIS⁶⁶**

- ...a neslyšet, jak míjí čas LR 1988 88:59
- Abdikační projev Edvarda Beneše z 5.října 1938 LR 1992 13:27
- Adolf Branald a Jarmila Novotná LR 1993 45:00
- Album republiky 1929-1934 LR 2001 43:10
- Alfréd Radok LR 1994 41:36 premiéra 6.3.2000, Vltava
- Architekt a mecenáš Josef Hlávka LR 1992 12:28
- Archivní úvahy o morálce komentuje Dr. Jaroslava Moserová LR 1996 41:54
- Arcibiskup kardinál Karel Kašpar a jeho následovníci LR 1995 43:20
- Aucassin a Nicoletta DR 1967 77:24
- Benefice pro Antonína Ziba RRH 1994 38:40
- Benefice pro Bohuše Záhorského PRRH 1993 39:10
- Benefice pro Borise Rösnera RRH 1996 39:18
- Benefice pro Danielu Kolářovou – 1. RRHD 2001 45:00
- Benefice pro Danielu Kolářovou – 2. RRHD 2001 45:00
- Benefice pro Danu Medřickou DR 39:12
- Benefice pro Eduarda Cupáka RRH 1994 39:00
- Benefice pro Eduarda Kohouta PRRH 1993 38:20
- Benefice pro Felixe Le Breux RRH 1994 38:28
- Benefice pro Františka Smolíka DR 1991 27:00
- Benefice pro Hanu Maciuchovou RRHD 2001 39:33
- Benefice pro Irenu Kačírkovou DR 1992 38:42
- Benefice pro Jana Pivce DR 1992 39:27
- Benefice pro Jaromíra Spala RRH 1992 39:48

⁶⁶ Vysvětlivky : LR – literární redakce, DR – dramatická redakce, RRH – redakce rozhlasových her, PRRH- Redakce rozhlasových her a dokumentu ; rok vzniku pořadu; stopáž pořadu

Benefice pro Jaroslava Marvana RRH 1996 38:46

Benefice pro Jaroslavu Adamovou RRH 1994 38:43

Benefice pro Jiřího Adamíru PRRH 1993 37:23

Benefice pro Jiřinu Jiráskovou RRH 1996 39:15

Benefice pro Jiřinu Šejbalovou DR 1993 38:48

Benefice pro Josefa Kemra RRH 1994 39:12

Benefice pro Ladislava Peška RRH 1993 39:06

Benefice pro Leopoldu Dostálovou DR 1991 38:24

Benefice pro Luďka Munzara – 1.část RRHD 2001 36:03

Benefice pro Luďka Munzara – 2.část RRHD 2001 37:22

Benefice pro Martina Růžka RRH 1997 39:48

Benefice pro Olgu Scheinplugovou DR 1992 37:53

Benefice pro Otakara Brouška RRH 1994 39:07

Benefice pro Otu Sklenčku RRH 1998 37:00

Benefice pro Petra Haničince RRH 1997 38:26

Benefice pro Radovana Lukavského RRH 1995 38:28

Benefice pro Rudolfa Hrušínského RRH 1994 40:33

Benefice pro Svatopluka Beneše RRH 1993 38:17

Benefice pro Václava Vosku DR 1991 38:24

Benefice pro Viktora Preisse RRH 1996 39:00

Benefice pro Violu Zinkovou RRH 1995 39:00

Benefice pro Vladimíra Ráže RRH 1994 37:44

Benefice pro Vlastimila Brodského RRH 1996 39:54

Benefice pro Vlastu Fabiánovou DR 1991 39:30

Benefice pro Zdenka Štěpánka RRH 1993 40:03

Benefice pro Zdenku Baldovou DR 1991 29:12

Blázen z Horní Dolní LDR_CB 1983 13:00 hl. autor Řezáčová, Ema

Bratři Čapkové 1994 43:20

Brepty z archivu LR 1995 43:15

Březen 1939 LR 1999 42:30

Budiž to svět rovných a svobodných lidí DRAM 1998 87:06

Cesta kolem světa na gramofonových deskách (1 / 4) LR 1992 29:30

Cesta kolem světa na gramofonových deskách (2 / 4) LR 1992 28:42

Cesta kolem světa na gramofonových deskách (3 / 4) LR 1992 27:00

Cesta kolem světa na gramofonových deskách (4 / 4) LR 1992 29:24

Chut' žít LR 2001 14:42 hl. autor Teilhard, Pierre

Co poslali do archivu posluc hači LR 1991 12:30

Čas na zázrak BO.LDR 1966 66:18

Česká moderna LR 1995 43:12

Čí ruku do ohně CB.LDR 1984 11:41 hl. autor Tomek, Lubomír

Člověk – společnost – příroda LR 2000 16:26 hl. autor : Džibrán, Chalíl

Daleké písně domova LR 1993 41:42

Dhammapadam čili Cesta pravdy LR 2002 10:50 hl. autor : anonym – buddhistický autor

Dobrodružný život Guzmána z Alfarache (12 dílů) LR 2008 hl. autor : Alemán, Mateo

Dopisy na egyptských papyrech LR 2000 14:19 hl. autor : anonym

Dopisy Sókrata a jeho žáků (AK) LR 2001 15:00 hl. autor : Sókrates

Dr. Jan Wenig LR 1995 43:40

Dr. Josef Kolář LR 1995 44:00

Druhá benefice pro Karla Högera DR 1991 26:21

Dvakrát režisér Elmar Klos LR 1998 41:55

Eduard Bass, jak ho neznáme LR 1997 43:38

Elegie z Mariánských Lázní LR 1977 21:06 hl. autor: Zweig, Stefan

Ema Destinová LR 1999 43:30

Epikúrova zahrada LR 2000 14:36 hl. autor : France, Anatole

Filmový režisér Jiří Weiss sám doma s hudbou, kterou má rád LR 1993 43:55

Fonogramy-Bratři Krylové LR 1999 43:52

Fragmenty o životě LR 2002 14:40 hl. autor : Heyduk, Josef

Fráňa Šrámek LR 1996 43:12

František Bílek vzpomíná na Otakara Březinu LR 1992 14:17

František Gel LR 1996 43:06

František Halas LR 2001 44:20

František Halas před mikrofonem LR 1994 44:22

František Hrubín LR 1996 43:36

František kardinál Tomášek LR 1999 44:10

František Kozík vzpomíná LR 1994 44:00

František Kreuzmann nejen jako herec LR 1995 39:57

František Křižík LR 2001 42:50

F.X.Svoboda o Růženě Svobodové a o ženách vůbec LR 1992 14:48

Gramotíngtangl Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra LR 1993 44:22

Guth-Jarkovský aneb Jak se chovat ve společnosti LR 2002 42:30

Herci o hercích RRH 1994 148:06

Herec před mikrofonem RRHD 2001 56:11

Herecké lásky dr. Josefa Trägera LR 1994 41:40

Herečka Marie Brožová LR 2001 41:40

Hlasy a zvuky pražských ulic LR 2002 25:20

Hlasy a zvuky pražských ulic 1935-1993 LR 1993 34:52

Hlasy prvních prezidentů – T.G.Masaryk a E.Beneš LR 1991 14:24

Hlasy z manéže LR 1991 13:39

Hlavní zásady ethiky humanitní (2 díly) LR 1990 (9:48; 9:36) hl. autor : Masaryk, T.G.

Hosté v rozhlasovém archivu – Jaroslava Adamová a Svatopluk Beneš VLT 1998 53:20

Hovory k sobě samému LR 1999 13:18 hl. autor : Antoninus, Marcus Aurelius

Hovoří a na flétnu hraje Cyril Bouda and Malíř před mikrofonem LR 1992 44:22

Hovoří historik V.V.Štěch LR 1992 13:31

Hovoří J.B.Foester LR 1991 12:48

Hovoří Jiří Brdík LR 1991 13:09

Hovoří poslední Podskalák LR 1991 14:51

Hovoří Rafael Kubelík LR 1992 11:36

Hrajeme z desek Karla Čapka LR 1996 43:30

Hugo Haas – Rozumíte vtipu? LR 1992 13:09

Hugo Haas, jak ho neznáme LR 1993 43:20

Irena Kačírková, jak ji neznáme LR 1994 40:50

Ivo Fischer LR 1995 41:33

Já a Ty LR 2002 12:30 hl. autor: Buber, Martin

Já se tam vrátím LR 1991 15:00 hl. autor : Halas, František

Jak jsem je poznal RRH 1995 34:12

Jak jsem nechytal ryby LR 1991 13:54

Jak poslouchal Karel Čapek rozhlas LR 1992 14:24

Jak se dívám na svět LR 1999 14:27 hl. autor : Einstein, Albert

Jak se slavil masopust v jižních Čechách LR 1992 14:24

Jak se stát letuškou LR 1991 10:54

Jak se stavěly betlémy LR 1991 12:12

Jak to bylo s Vlastimilem Radou a Karlem Poláčkem LR 1991 14:06

Jak vznikla opona Národního divadla LR 1991 11:54

Jak vznikla Princezna Pampeliška LR 1991 14:15

Jak získat a udržet přátelství LR 2001 14:24 hl. autor : Themistios

Jan Kačer o Miloši Nedbalovi LR 1998 44:22

Jan Werich – Jak jsme hráli Shakespeara LR 1992 13:30

Jan Werich před mikrofonem (2 díly) LR 2000 (43:55; 41:40)

Jarní návštěva u Jaroslava Seiferta VLT 1998 90:00

Jaroslav Seifert LR 2001 43:18

Jaroslav Seifert LR 1995 43:57

Jen tak aneb jedním cyklem Ivana vyskočila a Emanuela Frynty LR 1993 45:01

Jindřiška Smetanová – Místopis srdce LR 1992 14:12

Jiří Šlitr trochu jinak LR 1999 44:12

Jiří Trnka o hudbě LR 1992 11:57

Jiří Voskovec před mikrofonem LR 2001 43:38

Josef Čapek LR 2002 43:45

Josef Čapek o květinách a cestování LR 1991 14:21 hl.autor : Čapek, Josef

Josef Heyduk a Pavel Eisner LR 1998 44:06

Josef Knap LR 1993 41:10

Josef Sudek LR 1996 44:06

Josef Suk o mravnosti LR 1992 14:06

Josef Škvorecký před mikrofonem LR 1994 44:35

J.S.Machar o svém dětství LR 1991 12:48

Kabarety dávných let LR 1999 42:48

Kam spěje technika LR 1991 14:09

Karel Hynek Mácha očima F.X.Šaldy LR 1996 44:22

Karmajóga aneb o blaženém životě LR 2001 14:39 hl.autor : anonym

Knížka pro mého syna LR 1974 55:42

Koaliční Pětka první republiky LR 1997 41:32

Konec války LR 1995 57:40

Konstantin Biebl LR 1998 43:00

Krajina mého srdce LR 1995 87:50

Královská cesta, jak ji neznáme LR 1991 43:24

Kritikové o sobě. Hovoří František Götz, Jindřich Chalupecký a Sergej Machonin LR 1996 43:22

Květy mezi kolejemi RRH 1995 37:14

Labyrintem tajemna (5 dílů) LR 1991 hl. autor : Stejskal, Martin; Marečín, Albert

Ladislav Šaloun – Moje nejkrásnější chvíle LR 1992 11:22

Láska jako odpověď LR 1999 13:24 hl. autor: Fromm, Erich

Láska za časů cholery (15 dílů) LR 2000 hl. autor : Márquez. Gabriel García

Leopolda Dostálová LR 1998 42:28

Léto v archivu LR 1995 87:50

Léto v archivu LR 1995 87:28

Libomudrun Jakub Hron LR 1986 9:42

Lidé ze Salatínů RRHD 1968 43:59 ve spolupráci se Zdeňkem Boučkem

Listy chudých LR 2001 14:55 hl. autor: Komenský, Jan Ámos

Listy o štěstí a mravnosti LR 1999 13:40 hl. autor : Seneca, Lucius Annaeus

Literární maličkosti PC2 1997 13: 56

Lokis (4 díly) RRT 2 2002 44: 10 hl. autor : Mérimée Prosper

Ludvík Aškenazy LR 1996 45:00

Ludvík Kundera před mikrofonem LR 1995 44:34

Má cesta k Národnímu divadlu RRH 1994 26:10

Májové perličky LR 1992 12:48

Malá benefice pro Milenu Dvorskou LR 1991 13:39

Malá recenze Jana Skácela LR 1999 43:55

Malé vzpomínání na Jiřího Mahena LR 1991 13:39

Malé vzpomínání na Leoše Janáčka LR 1995 44:38

Malíř Jan Bauch LR 1994 44:25

Manželství a mravnost LR 1999 14:34 hl. autor : Russell, Bertrand

Marie Hübnerová – zvukové záznamy LR 1992 13:54

Město na Otavě RD 1991 37:33

Míla Kocourek – Humor pomáhá LR 1992 14:51

Miloslav Disman LR 2001 42:40

Miroslav Galuška LR 1996 42:36

Miroslav Smotlacha aneb O sbírání hub LR 1996 41:24

Místopis srdce – Alexander Kliment LR 1991 13:54

Místopis srdce – Jaroslav Seifert LR 1991 14:15

Místopis srdce – Olga Scheipflugová a Dana Medřická LR 1991 14:30

Mnichov 1938 LR 1993 56:50

Morální naučení LR 1999 13:54 hl.autor : Cato

Mosty přes Temži LR 1993 29:20

Moudrost poutníka LR 2002 15:17 hl.autor : Čapek, Josef

Muži na hřebenech LR 1993 39:15

Myšlenky LR 1999 12:55 hl.autor : Epiktétos

Myšlenky antických filosofů o lásce LR 2001 12:12 hl.autor : anonym

Myšlenky antických filosofů o smyslu života LR 2001 14:55

Myšlenky řeckých tragiků o pravdě, moci a právu LR 2001 12:46

Na svá školní léta vzpomíná Zdeněk Jirotka – a nejen on. LR 1996 43:38

Nad hlasem Alberta Pražáka LR 1991 11:39

Naplnění života LR 2000 13:05 hl.autor : Thákur, Rabíndranáth

Náš host v archivu – Alexandr Kliment LR 1995 41:54

Náš host v archivu – Antonín Přidal LR 1998 42:50

Náš host v archivu – Doc. Dr. Václav Ledvinka LR 1996 43:20

Náš host v archivu – dr. Antonín Jelínek LR 1998 43:44

Náš host v archivu – Dr. Eva Ryšavá LR 1999 43:02

Náš host v archivu – dr. Helga Turková LR 2001 42:45

Náš host v archivu – Dr. Jindřich Pokorný LR 1997 40:15

Náš host v archivu – Dr. Jiří Prášek, historik Prácheňského muzea v Písku LR 1998 43:40

Náš host v archivu – Vladimír Justl LR 1997 43:48

Náš host v archivu – Eva Bernardinová LR 1995 44:38

Náš host v archivu – František Kožík LR 1994 41:12

Náš host v archivu – Ilja Racek LR 2000 39:54

Náš host v archivu – Ivan Klíma LR 1996 43:48

Náš host v archivu – Ivan Vyskočil LR 1994 44:20

Náš host v archivu – Ivan Wernisch LR 2001 42:35

Náš host v archivu – Jan Cimický LR 1996 43:40

Náš host v archivu – Jan Kačer LR 1995 42:35

Náš host v archivu – Jana Štroblová LR 1996 43:30

Náš host v archivu – japonská klavíristka Yukiko Sawa LR 2000 44:24

Náš host v archivu – Jaroslava Moserová LR 1994 44:40

Náš host v archivu – Jiří Hořčíčka LR 1995 44:01

Náš host v archivu – Jiří Roll LR 1995 42:38

Náš host v archivu – Jiří Suchý LR 1994 44:00

Náš host v archivu – Josef Nesvadba LR 1996 43:52

Náš host v archivu – Karel Kyncl LR 1995 43:14

Náš host v archivu – lidová umělkyně Jindra Dvořáková LR 2001 44:35

Náš host v archivu – Lubor Tokoš LR 1995 43:38

Náš host v archivu - Ludvík Kundera LR 2000 42:18

Náš host v archivu – Ludvík Vaculík LR 1996 36:15

Náš host v archivu – malíř Karel Teissig LR 2000

Náš host v archivu - Marek Eben LR 2000 43:35

Náš host v archivu – Marie Valentová LR 2001 43:20

Náš host v archivu – Miroslav Doležal LR 1999 42:15

Náš host v archivu – Otakar Brousek LR 1999 43:45

Náš host v archivu – Pavel Šrut LR 2000 42:3

Náš host v archivu – Petr Hořec LR 1996 41:54

Náš host v archivu – prezident Václav Havel LR 1996 44:42

Náš host v archivu – Prof. Dr. Tomáš Halík LR 1998 43:40

Náš host v archivu – režisér Josef Červinka (2 díly) LR 1997 (44:16; 43:00)

Náš host v archivu – režisér Karel Weinlich LR 2000 43:12

Náš host v archivu – Roman Ráž LR 1996 43:36

Náš host v archivu – rozhlasový režisér Josef Henke (2 díly) LR 1996 (43:44; 40:45)

Náš host v archivu – rozhlasový režisér Petr Adler LR 2000 42:45

Náš host v archivu – Rudolf Křesťan LR 2001 44:16

Náš host v archivu – Slávka Peroutková LR 1997 43:24

Náš host v archivu – spisovatelka Ivana Hutařová LR 2002 43:25

Náš host v archivu – Viktor Fischl LR 1997 42:10

Náš host v archivu – Viktor Preiss LR 2000 43:18

Náš host v archivu – Vlasta Chramostová LR 1996 41:12

Náš host v archivu – Vlastimil Brodský LR 2000 43:12

Náš host v archivu – Zdeněk Svěrák LR 2000 43:00

Náš host v archivu – Zdeňka Nepilová LR 2001 43:08

Náš host v archivu – Zita Kabátová LR 2000 40:12

Náš host v archivu – Dr. Milan Jungmann LR 1999 43:28

Náš host v archivu – Eva Kantůrková LR 2000 43:28

Náš host v archivu – Ondřej Neff LR 1999 43:36

Náš host v archivu – Magda Szabóová LR 1980 27:54

Náš host v archivu – Gabriela Vránová a Jiří Kepka LR 2001 42:28

Naši hosté v archivu – Literární redakce českého rozhlasu LR 1998 42:58

Naši hosté v archivu – Josef Škvorecký a Zdena Škvorecká – Salivarová LR 1997
44:15

Návrat opeřeného hada LDR_PE 1982 11:25 hl.autor: Pecheco, J.L. Portillo y

Návštěva v rozhlasovém archivu LDR 1997 58:57

Nejstarší orchestriony LR 1991 14:30

Nejstarší verze Halasovy básně v próze LR 1991 15:00

Nejstarší záznamy v rozhlasovém archivu LR 1992 14:54

Nejstarší zvukové záznamy LR 1993 39:55

Nesmrtelná slova o lásce LR 2002 14:40

Nesmrtelný vypravěč František Roland LR 1991 13:18

Neuhodíš ani květinou LR 1991 14:42

Neznámý Kamil Lhoták LR 1998 42:45

Nové nálezy LR 2000 43:06

Nové nálezy na starých fóliích aneb Překvapení z archivu LR 1993 43:10

Nový zákon : O lásce LR 1999 13:22

O Atlantidě LR 2001 15:00 hl.autor : Platón

O cestě urozeného člověka LR 2000 11:15 hl.autor : Konfucius

O demokracii LR 1990 9:54 hl.autor : Masaryk, Tomáš Garrigue

O dětské slze LR 2000 14:27 hl.autor : Dostojevskij, Fjodor Michajlovič

O dobru, kráse a štěstí LR 2000 14:48 hl.autor : Plótinos

O dvojí mravnosti LR 2000 14:06 hl.autor : Bergson, Henri

O etickém smyslu čajového obřadu LR 1999 13:33 hl.autor : Suzuki, Daisetz Teitaro

O Golemovi REG 2010 19:30

O hledání životní pravdy LR 2000 12:30 hl.autor : Amiel, Henri Frédéric

O hněvu LR 2002 14:52 hl.autor : Seneca, Lucius Annaeus

O knihách a četbě LR 1990 9:30 hl.autor : Masaryk, Tomáš Garrigue

O kořenech morálního zdraví LR 1999 12:50 hl. autor : Rousseau, Jean Jacques

O králi kouzelníků z Faustova domu REG 2010 10:00

O krátkosti života LR 1967 14:32 hl.autor : Seneca, Lucius Annaeus

O lásce LR 2000 14:24 hl.autor : Santayana, George

O lásce LR 2001 13:17 hl.autor : Plútarchos

O lásce, odvaze a víře LR 2000 11:35 hl. autor : Guyau, Jean-Marie

O lidských povahách LR 2000 11:42 hl. autor : Theofrastos

O moudrosti života LR 2000 11:55

O mravní odpovědnosti LR 1966 14:49 hl. autor: Démokritos

O mravním zákonu LR 1999 14:52 hl. autor : Kant, Immanuel

O mravnosti LR 1999 14:20 hl. autor : Suk Josef

O nejlepší ústavě LR 2001 12:10 hl. autor : Xenofón

O nespravedlnosti uspořádání společnosti LR 2000 14:42 hl. autor : Chelčický, Petr

O normách mravních hodnot LR 2001 14:22 hl. autor: Aristotelés

O plavcích, vorech a povodnicích LR 1994 40:38

O podstatě mravnosti LR 1999 14:48 hl. autor: Schweizer, Albert

O poslání člověka LR 2000 14:30 hl. autor : Fichte, Johann Gottlieb

O povinnostech LR 2000 14:13 hl. autor : Cicero, Marcus Tullius

O pravdě LR 1999 13:40 hl. autor : Gándhí, Mahátma

O pravé statečnosti LR 2001 13:37 hl. autor : Cicero, Marcus Tullius

O přátelství LR 2000 14:44 hl. autor : Cicero, Marcus Tullius

O přátelství LR 1999 13:10 hl. autor : Aristotelés

O radosti a cti LR 2000 12:35 hl. autor : Emerson, Ralph Waldo

O řádné životosprávě LR 2000 14:08 hl. autor : Porfýrios

O sebeovládání LR 2001 11:25 hl. autor : Buddha

O shovívavém životě LR 14:37 hl. autor : Seneca, Lucius Annaeus

O síle slova a mravnosti LR 2000 14:56 hl. autor : Platón

O smíření ras LR 2000 13:50 hl. autor: King, Martin Luther

O smyslu zákonů LR 2000 14:22 hl. autor : Stobaios

O solidaritě, odpovědnosti a odvaze LR 1999 15:05 hl. autor Saint-Exupéry, Antoine

O správě státu LR 2000 14:06 hl. autor : Aristotelés

O spravedlnosti LR 2000 13:21 hl. autor : Hume, David

O spravedlnosti LR 2001 14:28 hl. autor : Stobaios

O spravedlnosti LR 1999 14:40 hl. autor : Chelčický, Petr

O správné cestě rozumu LR 2001 13:13 hl. autor : Antoninus, Marcus Aurelius

O srdci člověka LR 1999 14:30 hl. autor : Čapek, Josef

O štěstí LR 2000 14:48 hl. autor : Schopenhauer, Arthur

O štěstí a mravnosti LR 2000 12:33 hl. autor : Epikúros

O Turkovi z Ungeltu LR 2005 16:30

O užitku z četby LR 2001 14:19 hl. autor : Basileios

O vině LR 2000 14:05 hl. autor : Jaspers, Karl

O výchově LR 2001 13:45 hl. autor : Quintilianus, Marcus Fabius

O výchově k manželství LR 2001 14:18 hl. autor : Xenofón

O výchově k občanské zdatnosti LR 2001 14:10 hl. autor : Protagoras

O výchově v rodině LR 2000 13:10 hl. autor : Platón

O významu filozofie pro praktický život LR 2001 12:26 hl. autor : Dión

O vznešenosti lékařství LR 2001 13:53 hl. autor : Hippokratés

O záhadě štěstí LR 2000 14:29 hl. autor : Lindner, Gustav Adolf

O zpívání trochu jinak LR 1991 14:30

O ztracené pečetě LR 2005 16:40

O zvuku, který zvolna opouští mé rty LR 1996 59:16

O životním díle LR 2000 15:11 hl. autor : Eucken, Rudolf

Obrana Sókrata LR 1999 13:42 hl. autor : Platón

Obrana Sókratova LR 1966 14:50 hl. autor : Platón

Obraz života LR 2000 14:30 hl. autor : Kébés z Théb

Od Františka Josefa I. K Edith Piaf LR 1991 14:30

Od Jaroslava Hurta k Miloslavu Dismánovi LR 1994 38:52

Od trampů s nejstarších trampských písniček k Jaroslavu Foglarovi LR 1994 44:06

Odvaha hledat pravdu aneb Herec před mikrofonem VRRH 1994 42:15

Olga Fastrová o založení Minervy a o Elišce Krásnohorské LR 1992 11:21

Olga Scheinpflugová – K 30. Výročí úmrtí herečky a spisovatelky LR 1998 43:40

Osobnosti Pražského jara LR 1994 44:15

Pásmo zvukových záznamů z let 1939 – 1945 LR 1993 42:50

Páteční večer – herci o hercích RRHD 1994 150:00

Perly před mikrofonem LR 1993 44:30

Písničkáři aneb od Karla Hašlera do dneška LR 1999 42:48

Písničky a scénky z válečků fonografu LR 1991 14:48

Písničky z veršů básníků LR 1998 43:24

Pod střechami Paříže LR 1998 (v textové podobě)

Poselství Upanišad LR 2000 13:41

Poznat lidskou pravdu LR 1975 29:30

Praha – květen 1945 LR 2000 44:11

Praha – listopad 1989 LR 2000 44:28

Praha – únor 1948 LR 2000 40:30

Pravidla chování LR 1999 14:10 hl. autor : Isokratés

Pražské figurky (10 dílů) LDR_CB 2009 spoluautor : Soukupová, Hana

Prezident dr. Edvard Beneš LR 1998 42:16

Prezident Dr. Edvard Beneš LR 1994 43:46

Prezident Tomáš Garrigue Masaryk a jeho blízcí LR 1997 43:54

PR-Fonogramy. Dokumenty z rozhlasových archivů LR 1997 44:18

PR-Fonogramy. Dokumenty z rozhlasových archivů LR 1997 44:12

PR-Fonogramy. Dokumenty z rozhlasových archivů LR 1997 43:15

Primátoři města Prahy LR 1992 14:18

Problém malého národa LR 1990 9:00 hl. autor : Masaryk, Tomáš Garrigue

Proč mám rád venkov LR 1991 14:36

Prof. MUDr. Josef Charvát – Lékař o dovolených LR 1992 14:30

První benefice pro Karla Högera DR 1991 19:06

První rozhlasový přenos z Národního aneb Pamětníci LR 1993 37:05

První řádky Ludvíka Aškenázyho, Arnošta Lustiga, Vratislava Blažka a Zdeňka Jirotky LR 1993 43:23

První šéfové činohry Národního divadla aneb Na začátku byl Jaroslav Kvapil LR 2001 45:00

Překladatel Jaroslav Zaorálek aneb Vzpomínky, které se nikdy nevysílaly LR 1994 44:42

Příběh Jana Opletala LR 2000 44:12

Publicistika 24.12.1997 KUL 1997 120:00

Rady hospodářům LR 2000 13:33 hl. autor : Xenofón

Rady manželské LR 1999 13:00 hl. autor : Plútarchos

Rozhlasová legenda Dalibor Chalupa LR 1999 44:34

Rozhlasoví režiséři LR 1993 40:20

Rozloučení s Karlem Čapkem LR 1993 58:08

Rozloučení s Karlem Čapkem LR 1993 42:27

Rudolf Deyl starší LR 1996 44:12

Řeka Vltava očima pamětníků LR 2001 43:22

S Emanuelem Pochem od Kamy na Bertramku LR 1997 42:52

S mikrofonem na zkouškách LR 1991 14:21

Salička a velikonoce LR 1994 41:00

Setkání s Janem Zábranou LR 1994 40:06

Setkání s Jindřichem Mošnou LR 1992 13:22

Setkání s malířem VLT 1998 80:18

Setkání s Otou Pavlem LR 1994 42:52

Setkání s Otou Pavlem – 1. LR 1995 58:40

Setkání s Otou Pavlem – 2. LR 1995 54:40

Slova ze sna a do snů. Text z Pražských pověstí Václava Cibuly LR 2009 7:37

Snášenlivost a pravda LR 2000 12:43 hl. autor : Maritain, Jacques

Sonety LR 1991 39:18

Spisovatel Adolf Branald LR 2000 43:27

Spisovatel Arnošt Lustig LR 2001 43:28

Spisovatel Emanuel Frynta LR 2000 44:34

Sportovní reportér Josef Laufer LR 2001 44:15

Srpnové výročí trochu jinak LR 1993 47:45

Stavění a bourání máje VLT 1998 94:50

Stránky na dobrou noc – Pokolení před Petrem ARCH 1979 8:54 hl. autor : Fučík, Julius

Studio Vltava KUL 1998 305:00 hl. autor : Hyklík, Jan, Vacík, Miloš

Studio Vltava 11.09.1998 KUL 1998 305:00 hl. autor : Hyklík, Jan

Sváteční setkání v chatě pod rysy LR 1970 55:30

Své láskyplné povídky čtou Bohumil Hrabal, Ivan Vyskočil a Ludvík Aškenázy LR 1999 44:54

Šest štedrovečerních návštěv LR 2000 43:24

Španělské pohádky (14 dílů) LR 2008 hl. autor : anonym

T. G. Masaryk – Projev v Národním shromáždění k 28.10 1928 LR 1992 12:27

Trampské písničky z let dvacátých a třicátých LR 1991 13:00

Tři generace rodiny Mařatků LR 1993 43:26

Tři rozhlasové legendy – Hurt, Zeman, Disman LR 1999 43:32

Úsměv přes staletí LR 1990 49:12

Úsměvy z antiky LR 1971 12:36

V kapli Betlémské LR 1991 14:08

V šatně Národního divadla aneb Jak jsem poprvé poslouchal rozhlas LR 1993 44:50

Václav Klofáč – první zvukový záznam hlasu českého politika z roku 1910 LR 1992 14:36

Václav Voska, jak ho neznáme LR 1993 44:13

Václav Voska zpívá Fráňu Šrámka LR 1992 14:01

Václav Žilka a jeho přátelé LR 1997 42:33

Vánoce v rozhlase LR 1994 43:30

Vánoční vzpomínání Jaroslava Vojty a Jana Pivce LR 1992 14:01

Vánoční vzpomínání Jiřiny Šejbalové a Eduarda Kohouta LR 1992 14:05

Velikonoční pomlázka z archivu LR 1995 44:30

Velká vypravěč Vladimír Menšík LR 1994 42:58

Věra Nosková LR 1998 42:48

Věra Šťovíčková – Heroldová LR 2000 38:00

Vesmírné evangelium LR 2001 14:27 hl. autor : Rámakřišna

Vilém Heckel LR 2000 40:15

Vladimír Hoan – Noc s Hamletem LR 1992 14:27

Vlasta Burian, jak ho neznáme LR 1994 43:20

Vlasta Fabiánová před mikrofonem LR 2001 41:52

Vo Rézince a bodrým exekutorovi LR 1972 21:00 hl. autor : Fučík, Julius

Vůně letních jablek LR 1981 7:35 hl. autor : Šmahelová Helena

Výlovy třeboňských rybníků LR 1991 13:54

Vypravuje a vzpomíná R. A. Dvorský LR 1995 43:18

Vypravuje básník Josef Svatopluk Machar LR 2002 41:47

Vypravuje Hančí Kozinová LR 1991 13:33

Vyznání ARCH 1972 15:43 hl. autor : Bednář, Kamil

Vyznání lásky k Národnímu divadlu LR 2000 41:33

Walden čili život v lesích LR 1991 23:20 hl. autor : Thoreau, Henry David

Walden čili život v lesích LR 2000 14:04 hl. autor : Thoreau, Henry David

Z archivu pod vánoční stromek aneb Koho chtějí slyšet LR 1998 42:50

Z dopisů Senekových LR 2001 14:45 hl. autor : Seneca

Září 1938 LR 2002 23:37

Září 1938 LR 1998 42:22

Zásady humanitní etiky LR 1999 14:42 hl. autor : Masaryk, Tomáš Garrigue

Zdeněk Jirotko LR 2000 43:08

Zdeněk Jirotko, jak ho známe a neznáme LR 1995 43:12

Zdeněk Štěpánek čte v Betlémské kapli kázání Jana Husa LR 1992 14:09

Ze zvukových archivů rakouské Akademie věd PS 1993 12:48

Zeměměřičská povídka (7 dílů) LR 1990

Zlatá podkova z Nerudovy ulice LR 1992 16:36

Zpěv o sedmi infantech z Lary RSVL 2009 25:42

Zvony nad závějí VLT 1997 145:50 spoluautor : Fišerová, Anna

Ženy před mikrofonem LR 1997 43:45

Živé archivy – Eduard bass LR 1991 26:12

Živé archivy – Karel Horký LR 1991 42:21

Život a ideál LR 2001 14:45 hl. autor : Ghóš, Aurobindo

Životní krédo LR 2001 14:50 hl. autor : Mařatka, Zdeněk

Životní moudrost LR 1999 13:14 hl. autor : Goethe, Johann Wolfgang

100 let Oldřicha Nového LR 1999 42:02

28. října v archivu . Státní svátek v průběhu času LR 1999 42:20

28. říjen v rozhlasovém archivu LR 1994 58:15

33 otázek Marcela Prousta LR 1992 43:15

33 otázek pro Jana Skácela LR 1992 14:15

75 let rozhlasu LR 1998 42:52

Příloha č. VI : 33 otázek Marcela Prousta

- K jakým chybám jste nejshovívavější?
Jakou barvu máte nejraději?
Jakou květinu?
Které ze zvířat a ptáků?
Vaše oblíbená jména?
Které prozaiky čtete nejraději?
Které básníky?
Váš nejoblíbenější malíř?
A hudební skladatel?
Vaše nejoblíbenější historická postava?
Románoví hrdinové, které máte nejraději?
Které ctnosti si vážíte nejvíce?
Které vlastnosti si vážíte zvláště u muže?
Které vlastnosti si vážíte zvláště u ženy?
Vaši hrdinové ze skutečného světa?
Vaše hrdinky z historie?
Kde byste chtěl žít?
Co je pro vás vrchlem bídy?
A váš ideál pozemského štěstí?
Kým byste chtěl být kdybyste nebyl sám sebou?
Hlavní rys vašeho charakteru?
Co pokládáte za svoji největší chybu?
Co by pro vás bylo největším neštěstím?
Čím byste chtěl znovu být, kdybyste se znovu narodil?
Čeho si ceníte u svých přátel nejvíce?
Vaše neoblíbenější literární hrdinka?
Vaše životní heslo?
Jak byste chtěl umřít?
Kterým darem přírody byste chtěl být obdařen?
Na čem teď pracujete?
Co vás k té práci přivedlo?
Co si od ní slibujete?
Kterou ukázkou jste nám vybral a proč?

Příloha č. VII : Osobní rozhovor s publicistou, rozhlasovým redaktorem a bývalým kolegou V. Cibuly Rudolfem Matysem

Jak na pana Václava Cibulu vzpomínáte Vy osobně, zejména po stránce lidské?

Není možné začít jinak, než připomenutím Cibulových mimořádných intelektuálních schopností. V prvních pěti poválečných letech získal v této době nejkvalitnější možnou odbornou přípravu, jako absolvent tehdy jistě „nejprestižnějšího“ slovesného oboru na Filozofické fakultě UK, totiž srovnávacích evropských literatur, jejichž katedře v té době dominovala neobyčejně vlivná osobnost prof. Václava Černého. Byl tedy pro svou budoucí práci vybaven velmi širokým vědomostním horizontem a zázemím, a to nejen literárním, ale i kulturně historickým a filozofickým, byl rovněž mimořádně dobře disponován jazykově (naprosto suverénně vládl románskými jazyky, zejména francouzštinou a španělštinou, což prokázal i v řadě svých kvalitních knižních překladů, ale uměl velice slušně i německy a dobře vím, že taky četl anglicky, italsky a rusky, a jako absolventu gymnázia té doby mu nebyla vůbec cizí ani latina – dokázal např. citovat celé dlouhé pasáže z římských klasiků!). Přesto byl tento málem univerzální vzdělanec osobně mužem neobyčejně skromným, vnějškově neokázalým, „nekřiklavým“, společensky noblesním, ve svých vnějších projevech spíš tlumeným, potichlým, řekl bych, snad až plachým. Ostatně v desetiletích, kdy byl právě profesor Černý proskribován jako mimořádně „ideově zhoubný protisocialistický element“, bylo vlastně hodně riskantní veřejně připomínat a hlásit se k „původu“ takové erudice! Byl přímo klasickým typem člověka laskavého, nesobecky kooperativního, lidsky vstřícného, rozdávajícího se, ochotného k jakékoli pomoci, uváděl např. obětavě do rozhlasové problematiky a praxe nejednoho začínajícího adepta redaktorských či dramaturgických profesí Díky své nekonfliktní povaze, spíš ale nebojovně zdrženlivé než nějak nadměrně riskující, neměl, aspoň pokud vím, žádné výrazné nepřátele. Nesmím ovšem zapomenout ani na jeho vyspělý smysl pro humor, ale rozhodně nikoli ten „třeskutý“, zlý a vulgární, jeho humor byl jemný, inteligentní, spíš „anglosaský“, případně situační, a nikdy taky nepostrádal sebeironické polohy. Miloval přírodu, zejména hory, měl výrazné ekologické cítění, byl náruživým turistou, ale měl i hluboký, intimní vztah k Praze, jejíž dějinný místopis ovládal do posledních detailů, jak o tom ostatně svědčí i řada jeho úspěšných knižních pragensií - Pražské figurky, a především jeho opakovaně překládané Pražské pověsti.

Úzce jste s ním spolupracoval v rámci literární redakce Československého rozhlasu. Co měl v literární redakci na starost?

V literární redakci někdejší Hlavní redakce literárně dramatického vysílání Československého, později Českého rozhlasu Václav Cibula „obhospodařoval“, vedle už zmíněných pořadů dokumentární povahy, především celou oblast románských literatur, klasických i moderních (tedy literatury francouzské, italské, španělské, portugalské a rumunské, včetně literatury napsané v těchto jazycích spisovateli Latinské Ameriky, Afriky a Asie, a také písemnictví antické). Podílel se přitom na programových řadách Klasická povídka, Moderní povídka, Klenotnice klasické literatury, Schůzky s literaturou, Četby na pokračování, Výročí týdne, Stránky na dobrou noc, jakož i na řadě naukových cyklů, pořadů připravovaných pro tzv. mimořádná schémata, jako třeba vánočního, velikonočního a podobně. Do vysílání tedy připravoval pásma a montáže, literární a literárně hudební kompozice, dialogizace a dramatizace literárních předloh, rozhovory se spisovateli. Dominantní místo, a tudíž také největší vysílací plochu přitom zaujímal zejména Četby na pokračování; celkový objem jeho pracovního úvazku, tedy jím do vysílání připravovaných pořadů („autorských“ či – většinou - zadávaných externím spolupracovníkům) se průměrně pohyboval mezi 500 a 1200 minutami

měsíčně; kromě toho se samozřejmě věnoval výchově překladatelů a rozhlasových autorů nových, reagoval na dopisy posluchačů, psal o „svých“ pořadech články do programového týdeníku Rozhlas.

Jakou pozici měl vybudovanou v rámci literární redakce?

Každý z redaktorů literární redakce byl, a dosud je, dominantně specializovaný na literaturu určité jazykové oblasti, i když s občasnými přesahy. Z toho vyplývalo, že se stával v rámci svého oboru i přirozeným konzultantem pro ostatní kolegy. V tomhle servisu byl Václav perfektní, nikdy nikomu neodmítl pomoc, vždycky ochotně a rád vypomohl a poradil, eventuálně třeba i půjčil těžko dostupnou knihu ze své bohaté soukromé knihovny. A živě se zajímal i o produkci každého z nás. Rovněž v soukromé rovině byl nevtíravě vnímavý k nejrůznějším potížím a strastem svých kolegů a velmi rád se účastnil společných redakčních aktivit, například nejrůznějších oslav, i když je většinou sám neinicioval. Nekazil prostě partu, do redakčních podniků často přispěl i nějakým tím vtipným "vstupem", dokázal být přítom neodolatelným vypravěčem (a občas i malinko pábitem pro krásu vyprávění samého), ale svými vlastními starostmi nikoho neobtěžoval, ty si většinou decentně nechával sám pro sebe.

Jak ho vnímali ostatní?

Byl vnímán především jako člověk, který nemá žádné lídrovské ambice a ctižádosti, jemuž je prostě jakýkoliv kariérismus úplně cizí. Z toho vyplývalo také to, že požíval důvěry slušné části naší redakce (což byla její naprostá většina!), neměl v žádné oblibě drby a tudíž jsme se taky nebáli před ním mluvit i politicky naprosto otevřeně, a to i v těch nejhorších normalizačních časech, nikdy jsme ostatně nezjistili, že by cokoliv šířil dál, fízlovství mu bylo naprosto odporné. Nebyl sice vysloveně pasivní, ale ani se moc nebouřil a ničemu taky nestál v čele, byl to prostě slušný, korektní, nevýbojný člověk, kterému bylo nejlíp v soustředěné práci a při setkáních s opravdu důvěrnými kamarády.

Lze v jeho tvorbě najít specifickou linii? Čím byla jeho tvorba charakteristická?

V Cibulově rozhlasové a spisovatelské tvorbě se dají nalézt mnohé vzájemné spojnice a vazby a nelze tedy mechanicky oddělovat tato dvě rovnocenná celoživotní Cibulova tvůrčí ohniska. Tou první podstatnou spojnici byl jakýsi „kronikářský aspekt“, potřeba vnímat čas v jeho hodnototvorných souvislostech. Ten aspekt se projevoval v jeho literární tvorbě například knížkami, které v moderních převyprávěních přibližovaly, zejména dospívajícím čtenářům, svět legend staré, zejména románské Evropy. V těchto dobrodružných příbězích zdůrazňoval především jejich morální poselství, statečnost jejich hrdinů, jejich schopnost obětovat se pro nadosobní cíl, pro přátelství, pro lásku, a tyto etické kvality byly určující i pro jeho původní beletristickou tvorbu i pro jeho rozhlasové hry. Nejen Cibulovo autorské zaměření, ale i jeho osobní vnitřní vyladění mělo tedy velmi blízko k čapkovskému pojetí humanity a životní koncepce, s jeho úctou k životu, k lidem, kteří bez velkých slov vykonají, co je třeba, k hrdinům civilního života, kteří se nebojí ani všemožných životních zkoušek a rizik. Příznačné je tedy i to, že jej přitahovaly příběhy horolezců, s některými se přátelil a podnikal s nimi túry po Tatrách, jejichž krásám věnoval i celou knihu, a to především jistě pro absolutní prožitek vzájemné vazby a odpovědnosti jeden za druhého, jaký je obsažen v onom riskantním souručenství na „společném laně“, které v této vypjaté, mezní situaci může dokonale změřit rozměr mravních kvalit jednotlivce, a z příbuzných důvodů jej lákala i riskantní profese cirkusových artistů (také jim věnoval knihu, o osudech slavné cirkusové rodiny Kludských) – i to všechno tedy bylo projevem Cibulovy bytostné inklinace k morální problematice, k hodnotám, které do našeho života vnášejí prožitek lidské solidarity, účasti na osudech druhých, což vše se stalo i

hlavním tématem jeho textů pro mládež, jejich nevtíravé etické „pedagogiky“.

A co jeho rozhlasová tvorba? Jaký je podle Vás největší Cibulův přínos pro rozhlas?

Uprostřed hektických temporytmů, jaké jsou charakteristické pro rozhlasovou práci, se velmi snadno zapomíná. A to by právě v Cibulově případě bylo velice nespravedlivé. Jeho podíl na genesi stanice „náročného posluchače“, Československa II a na její koncepci, která v druhé polovině 60. let položila základy k dnešní stanici Český rozhlas 3-Vltava, byl totiž velmi podstatný a naprosto nepominutelný. V letech 1965 až 1970 pracoval jako člen týmu, který se pod vedením Jaroslava Poura a Dagmar Maxové úspěšně pokusil, v ovzduší tehdejšího postupného, byť relativního politického uvolňování, o přece jen dost jiný, nový koncept pojetí rozhlasového vysílání, které bylo do té doby převážně jen hláskou troubou pro šíření komunistické politické propagandy. Tým těchto nadšenců usiloval o to, aby se do vysílání pozvolna vracela elementární úcta k ideologicky nedeformovanému faktu, snažil se o nahrazení dogmatického, v podstatě příkaznického monologu, do omrzení opakujícího totalitním myšlením zprefabrikované pravdy, dialogickým principem, otevřenější diskusí, a v neposlední řadě i zvýrazněnou subjektivitou prezentace jednotlivých témat. Cibula měl v tomto týmu, který usiloval i o obohacování a rozšiřování žánrového spektra, na starosti pořady literárního, kulturně historického i filozofického typu, v nichž mohl nelépe uplatnit svou hlubokou erudici ve všech těchto oborech. Přiváděl do studií mnohé významné kulturní osobnosti, spisovatele, hudebníky, herce a vědce, což v té době nebylo vůbec běžné! Významné byly i jeho naukové cykly, například rozsáhlá přehlídka toho nejlepšího z řecké a římské literatury a filozofie, či z knih s etickými tématy, i to bylo tehdy novum! Ale nejpodstatnější význam pro rozhlasovou budoucnost měla jeho aktivita dokumentaristická. Byla to obrovitá a neocenitelná práce, nemyslitelná bez enormní Cibulovy pile. Rád tu z vlastní zkušenosti připomenu i Cibulovu téměř fenomenální paměť – dokázal na jakýkoli dotaz po tom či onom dokumentu odpovědět, většinou bez nahlédnutí do katalogu, kde jej hledat, kdy byl natočen, jaké jsou jeho technické kvality, i co všechno na příslušném pásu může, či nemůže být! Svobodomyšlná atmosféra, jaká panovala v relativně autonomním týmu Třetího programu, nemohla ovšem přežít drastický nástup normalizace, celá jeho tvůrčí skupina byla tedy v roce 1970 rozehnána a Václav Cibula přešel do přece jen „kontrolovanější“ literární redakce, v níž setrval až do svého odchodu do důchodu v 90. letech. Na jeho zakladatelský vklad v oblasti zhodnocování rozhlasových archivních fondů, v kteréžto práci Cibula ovšem pokračoval i v 80. letech, dodnes mohou navazovat jeho následovníci, jakými jsou na stanici Vltava například Jiří Hubička či Tomáš Černý! Nebýt Václava Cibuly, byla by naše historická paměť, jak je „zobrazena“ v autentických zvukových svědectvích, jistě o poznání chudší – už jen tohle zjištění nás tedy musí naplnit úctou k tomuto jeho jedinečnému a tolik záslužnému počínu!

S kým z redakce nebo z rozhlasových kruhů se nejčastěji stýkal a s kým nejčastěji spolupracoval?

S kým spolupracoval? Zástupy jeho externích spolupracovníků byly málem nepřehledné, těžko je tu všechny vyjmenovat. Překladatelé, literární historici, autoři rozhlasových pásem, dramatikové, osobnosti významných jmen, které zasvěceně komentovaly Cibulou k vysílání připravené autentické dokumenty. Ti všichni s Václavem spolupracovali rádi, protože v něm měli jistotu mimořádné solidnosti, naprosto odborného přístupu i vyspělého smyslu pro rozhlasové specifikum, k jejichž respektu své spolupracovníky vedl. Spolupracoval samozřejmě i s většinou režisérů: v době svého působení v Třetím programu především s režisérem Jiřím Hrašem, v letech své práce v literární redakci s jejími režiséry - Horčíčkou, Melčem, Červinkou,

Valentovou nebo Bezdíčkovou . Za mnohé mu vděčil zejména mladší špičkový rozhlasový dokumentarista dr. Zdeněk Bouček, který se časem stal i jeho nejbližším rozhlasovým přítelem.

Jakou literaturu měl rád?

Pokud si pamatuju, byla to především velká francouzská literatura 19. a 20. století - Stendhal, Flaubert, Daudet, A. France, Rolland, Proust , samozřejmě i její rytířské legendy, dále hodně titulů z klasické literatury španělské - mimo „vlastní“ obor také někteří Němci, jako T. Mann, Zweig, Kästner, moderní Američané, jako Hemingway, Fitzgerald, anglická humoristická literatura, ylo by toho zkrátka hodně, hodně. Z české literatury to byla, myslím, hlavně literatura čapkovského názorového okruhu a samozřejmě sledoval i literaturu současnou. Jeho oblíbenou četbou byly rovněž pověsti různých národů (četl je suverénně v originálech), kulturně historické stati, nejružnější vyprávění o podivuhodných, zapomenutých, často bizarních figurkách, rád podrobně procházel staré časopisy, miloval dobrodružnou četbu všeho druhu, zejména, jak tuším, tu cestopisnou

Víte, které své rozhlasové práce si nejvíce vážil ?

Myslím, že, pokud jde o literaturu, nejvíc si cenil svých souborů legend a pragensií, do nich taky uložil nejvíc práce, a pokud jde o rozhlas, pak nejspíš své dokumentaristiky. Jakou nelíčenou radost měl z každého svého překvapujícího objevu!

Příloha č.VIII : Osobní rozhovor s bývalým kolegou V. Cibuly, nyní zaměstnancem Archivu Českého rozhlasu a tvůrcem pořadů z programové řady Fonogramy Mgr. Jiřím Hubičkou

Jakou pozici měl Václav Cibula mezi kolegy v rámci literární redakce?

Václav byl nefalšovaně uctíván a kolegy respektován. A to jednak pro svoji neobyčejnou vzdělanost, kterou nikterak ostentativně nedemonstroval, ale která vyzařovala z každého jeho projevu. Byl totiž současně velmi skromný a přátelský. Obdivuhodně vycházel téměř se všemi členy redakce, ale i s řadou dalších spolupracovníků, kteří nebyli součástí literární redakce - mluvíme totiž o dobách, kdy práce tvůrčích kolektivů nebyla atomizována a navzájem tolik prostoupena nevraživou konkurenčností. Byl obdařen mimořádnou vstřícností a laskavostí, která mu umožňovala velmi přátelsky komunikovat jak s generací vlastních vrstevníků, tak s lidmi o mnoho let mladšími.

Jak vystupoval v osobních i pracovních setkáních?

Jakkoli byl, jako každý tvůrce, soustředěn především na svou vlastní tvorbu (kromě té redakční k ní velkým dílem patřila jeho tvorba literární), nikdy to nebylo na úkor kolegů, jinými slovy - nikdy neměl tendenci házet na kolegy úkoly, které nebyly zrovna příjemné, i takové v redakční práci jsou!

O jaká témata se zajímal nejčastěji?

Mluvíme-li pouze o archivu - pak přirozeně, ostatně jako každého redaktora, který těží z archivních materiálů – ho nejvíce lákaly nové objevy, nečeká odhalení. Osobně si pamatuju, s jakým nadšením přinesl kdysi Václav gramofonové desky z pozůstalosti Karla Čapka. Nevím už, jak je získal. Nadšení umocňoval fakt, že na středech těchto standardních desek byly Čapkem psané rukopisné poznámky.

Co ho nejčastěji inspirovalo?

V práci s archivními materiály to byly zmíněné nové a nečekané objevy, fascinovaly ho například dávné nahrávky pouhých zvuků, jakými byly záznamy z pražských tržišť, ulic...natočené na začátku 30. let; v jeho spisovatelské tvorbě pak jednoznačně staropražské příběhy, legendy, které nejen nadšeně sbíral, ale které uměl také půvabně vyprávět - nejen tedy písemně zaznamenat; dále ho přitahovala frankofonní literatura, staré hrdinské příběhy... spektrum bylo ovšem mnohem širší.

Čerpal i z jiných archivů než jen z rozhlasového?

Jako literát, který se věnoval starým pověstem a legendám byl přirozeně pravidelným návštěvníkem archivů, čtenářem lokálních kronik a starých záznamů - i o těchto svých objevech s ohromným zaujetím dovedl vyprávět.

Vracel se často ke svým pracím z předešlého období? Hlavně ze slavné éry na konci 60.let, kdy působil na III. okruhu?

Nemám pocit, že by se nějak výrazně vracel k této etapě. Samozřejmě na druhou stranu - jeho práce s archivními snímky byla dlouholetá a nebylo možno, byť byl člověk po jeho boku, vždy odhadnout, kam, do kterého šuplíku, do které časové vrstvy své práce, sáhl při tvorbě dalších pořadů typu Fonogramy.

Do jaké míry byla jeho práce s rozhlasovými archiváliemi cenná?

Byla především tvůrčí a znalá souvislostí. Takže, už výběrem a zasvěceným komentářem dával archivním ukázkám nové ozřejmení, nový výklad. Dělal přesně to,

jak je třeba s archivními materiály pracovat, aby nezůstaly jen němými svědky minulosti.

Jaký byl z Vašeho úhlu pohledu jeho nejcennější archivní úlovek?

Netroufám si posoudit, byla jich řada.

Vzpomenete si naopak, na jaký svůj archivní nález nebo počin byl nejpyšnější on sám?

Patrně na ony zmíněné Čapkovy desky.

Stočíme-li řeč k současnosti, v rámci srovnávání Cibulovy pozůstalosti se záznamy jeho prací v rozhlasovém archivu jsem zjistila, že rozhlas eviduje jen malý zlomek jeho tvorby, jak je to možné? Kam se ta cenná díla ztrácí?

Která konkrétně? Systém AIS eviduje pod jménem V.Cibula 1666 titulů. I když soupis zahrnuje jako jednotlivé položky také jednotlivé části vícedílných pořadů - čteb -, není to málo. Zda jsou zachovány všechny jeho Fonogramy, to nevím, ale rozhodně jsou archivovány jeho herecké benefice, ve kterých velmi záslužně uchoval hlasy slavných dnes už převážně nežijících herců.

